

Daria Abdulrahman och Shabbo Khalighi
Magisterutbildning i socialt arbete
Institutionen för socialvetenskap
Vetenskaplig metod och examensarbete
Avancerad nivå 20 hp, HT 2014
Handledare: Kenneth Sundh
Examinator: Johan Gärde

”... Jag har äntligen hittat hem!”

**En kvalitativ studie om hur medlemmarna i organisationen Unga KRIS
uppfattar organisationen**

“...I have finally found home!”

**A qualitative study of how members of the organization Young KRIS perceive
the organization**

Förord

Vi vill rikta ett hjärtligt tack till våra unga intervjupersoner som med sitt stora engagemang och entusiasm ställde upp och generöst delade med sig av sina egna upplevelser och erfarenheter. Er medverkan gjorde denna studie möjlig. Vi vill även tacka vår föreläsare Sofia Modigh som väckte vårt intresse för ämnet för vår studie. Vi riktar också ett varmt och innerligt tack till vår handledare Kenneth Sundh för engagemang och inspirerande handledning. Ett stort tack till vår examinator Johan Gärde som generöst bidragit med värdefulla synpunkter och konstruktiva förslag under färdigställandet av examensarbetet.

Sammanfattning

Denna studie undersöker kopplingen mellan individ och socialt nätverk, det vill säga vilka sociala krafter och sociala mekanismer är verksamma i mötet mellan individen och gruppen, och hur man kan förklara och se på denna relation med målet att förstå denna koppling. Genom den kvalitativa metoden, baserad på intervjuer av sex medlemmar inom organisationen Unga KRIS, undersöker vi de verksamma sociala processer unga medlemmar genomgår och som motiverar dem som har befunnit sig utanför det förväntade, konforma och reguljära samhället, att komma att inkluderas i det reguljära samhället och hur detta kan förklaras. Studien visar att organisationen genom hög tillgänglighet, öppenhet, kunskap om ungdomarnas behov, gott bemötande och utbud av meningsfulla aktiviteter, har skapat en trygg arena för att unga medlemmarna ska kunna utvecklas och därmed återfinna sin plats i samhället.

Nyckelord: Ungdomar, Unga KRIS, Kriminalitet, vägen ut, ungdomar och aktivitet, symboler, emotioner, förebygga återfall, civila samhället, socialt nätverk, sociala band.

Abstract

This study examines the link between the individual and social network, what social forces and social mechanisms involved in the interaction between individuals and groups and how we can explain and consider this relationship with the aim of understanding this connection. Through qualitative interviews, based on interviews of six active members in the organization Young KRIS (Young Criminal's Return in the Society) examines the active social processes that the young members undergo, and motivates those who have been outside the expected conformed and regular society, to be included in the regular community and how this can be explained. The study shows that the organization through high availability, openness, knowledge of the needs of young people, good treatment, range of meaningful activities, has created a great venue for the young to develop and thus regain their place in the society.

Keywords: Adolescents, Young KRIS, Crime, way out, young people and activity, symbols, emotions, relapse prevention, civil society, social network, and social bond.

Begreppsförklaring

KRIS: Kriminellas revansch i samhället.

Unga KRIS: Unga kriminellas revansch i samhället.

SiS: Statens institutionsstyrelse som bedriver individuellt anpassad tvångsvård och verkställer Sluten ungdomsvård (statens institutionsstyrelse, 2012).

Påverkansprogram: Ett program som syftar till att förebygga och minska återfall av brott hos ungdomar i riskzon för kriminalitet. Utgångspunkten är att kriminalitet drivs av tankemönster som på olika sätt rättfärdigar och vidmakthåller kriminella handlingar. För att förebygga och bryta kriminalitet försöker man genom insatserna identifiera och förändra dessa tankemönster. Man försöker även hjälpa ungdomarna att etablera goda vuxenkontakter och hitta meningsfulla fritidsaktiviteter (socialstyrelsen, 2012).

12 stegprogrammet: Tolvstegsprogrammet refereras ofta till när det gäller att beskriva specifika program för självhjälp, ursprungligen mot beroende av i huvudsak alkohol. Samma filosofi och metodik har utvecklats för hjälp mot drogberoende och även andra beteenden av tvångsmässig karaktär. Tolvstegsprogrammet har sitt ursprung från organisationen Anonyma Alkoholister (AA) som grundades i USA på 1930-talet (Bergslagensbehandlingshem, 2012).

Intrapersonella: Att förstå sig själv och sitt eget beteende.

Interpersonella: Mellan människor, i samspel mellan två eller flera personer. Termen betecknar sådant som händer mellan personer eller är utmärkande för själva relationen mellan människor (Henry, 2014).

Innehållsförteckning

1. Bakgrund.....	6
1.1 Problemområde	6
1.2 Ungdomar, Kriminalitet, återfall och förebyggande	8
1.3 Sammanfattning av bakgrund.....	11
1.4 Syfte och frågeställning.....	11
1.5 Avgränsning, disposition och arbetsfördelning.....	12
1.6 Studiens relevans för socialt arbete	13
2. Inledning	14
2.1 Det civila samhället.....	14
2.2 Frivilliga organisationers funktioner som utförare av sociala insatser.....	14
2.3 Ungdomar i det civila samhället.....	15
2.4 Moderföreningen KRIS.....	16
2.5 Unga KRIS	16
2.6 Projekt Tidig insats.....	18
3. Metod och material	19
3.1 Metodval.....	19
3.2 Datainsamling och urval av informanter	20
3.3 Intervjudesign och genomförande av intervjuerna.....	21
3.4 kunskapsinhämtning – tidigare forskning	22
3.5 Databearbetning och analysmetod.....	22
3.6 Validitet, reliabilitet och igenkänningsbarhet	23
3.7 Etiska överväganden.....	25
3.8 Metodproblem	26
4. Teoretiska perspektiv	28
4.1 Teorin om sociala band	28
4.2 Interaktionsritualer (Randall Collins).....	30
4.3 Nätverksperspektivet och socialt nätverk.....	31
4.4 Sammanfattning av teorier	32
5. Aktuellt kunskapsläge	33
5.1 Hem och Skola, Kamrater och Brott	34
5.2 What Adolescents Learn in Organized Youth Activities	35
5.3 Emotioner, sociala band och ritualer.....	36
5.4 The Chicago Area Project (CAP).....	37
5.6 Skilda världar	38

5.7 Fri från narkotika.....	39
5.8 Lyckas mot alla odds.....	40
5.9 Ideella verksamheter dit unga vänder sig för information och stöd.....	41
5.10 Sammanfattning av tidigare forskning.....	41
6. Resultat och analys.....	42
6.1 Olika vägar till Unga KRIS.....	42
6.1.1 Resultat Olika vägar till Unga KRIS.....	42
6.1.2 Analys Olika vägar till Unga KRIS.....	43
6.1.3 Sammanfattning.....	48
6.2 Samtal & gruppsamtal.....	49
6.2.1 Resultat Samtal & gruppsamtal.....	49
6.2.2 Analys Samtal & gruppsamtal.....	50
6.2.3 Sammanfattning.....	53
6.3 Aktiviteter, roller och ansvar.....	54
6.3.1 Resultat Aktiviteter, roller och ansvar.....	54
6.3.2 Analys Aktiviteter, roller och ansvar.....	57
6.3.3 Sammanfattning.....	64
6.4 Den gemensamma symbolen.....	64
6.4.1 Resultat Den gemensamma symbolen.....	64
6.4.2 Analys Den gemensamma symbolen.....	65
6.4.3 Sammanfattning.....	66
7. Slutsatser.....	67
8. Verksamheten ur ett ledarperspektiv.....	69
9. Diskussion.....	71
10. Förslag till nya forskningsfrågor.....	72
Referenslista.....	73
Elektroniska källor.....	75
Bilaga 1.....	77
Bilaga 2.....	78

1. Bakgrund

I kapitlet introducerar vi inledningsvis studiens mer övergripande problemområde – vilka faktorer som mer generellt kan förebygga återfall i missbruk och kriminalitet. Eftersom studien kommer att fokusera på ungdomars situation följer därefter ett avsnitt om återfall och förebyggande aspekter specifikt för kriminellt belastade ungdomar. Efter en sammanfattande kommentar av problemområdet presenterar vi studiens syfte och frågeställningar. På detta följer en presentation av studiens avgränsning, disposition och arbetsfördelning. Kapitlet avslutas med en diskussion om studiens relevans för socialt arbete.

1.1 Problemområde

”Många gånger har deras utbrytningsförsök varit som föremål som kastats upp på stranden, men som sedan spolats tillbaka ut i havet igen vid nästa högvatten, eftersom ingen plockar upp dem... När ensamheten, sysslolösheten, strukturlösheten, bristen på pengar har gnagt på självkänslan tillräckligt länge har de återgått till de narkomana världarna.”

Citatet är hämtat från avhandlingen *Pundare jonkare och de andra* Svensson (2007, s. 375) och återger en bild av hur vardagen kan gestalta sig för en individ som bryter sig loss från missbruk och kriminalitet. Oftast konfronteras individen med ensamhet, hamnar i social exkludering och avsaknad av sociala band till samhället, allt detta utgör en risk för återfall i missbruk och/eller kriminalitet vilket utifrån ett socialt perspektiv berör detta ett viktigt ämne i den sociala praktiken.

Vägen ut ur pågående kriminalitet och missbruk beror på en mängd faktorer. När ett frö om drogfriheten börjar gro hos individen och därtill att viljan växer sig starkt så att denne kommer fram till strandkanten, till ”det vanliga samhället”, är det av stor vikt att individen får stöd i utbrytningsprocessen. Om individen förblir kvar på stranden, så finns det en uppenbar risk att hamna i nästa högvatten och återgå till sin tidigare ”kända värld” till vilken också de tidigare sociala banden finns kvar.

Skårner (2009) understryker att vägen ut ur missbruk är intimt sammanknippad med vägen in i samhället och menar att ett mer definitivt uppbrott från missbruk kräver dels att individen bryter alla sociala och psykologiska band till missbruksvärlden, dels genom att hon utvecklar nya eller återupprättar gamla sociala band utanför missbruksvärlden, likaså de identiteter som är grundade i dem. En viktig förutsättning för att detta ska kunna ske är att “det vanliga livet” accepterar och bekräftar den före detta missbrukaren i hans eller hennes nya drogfria identitet. Sker inte denna omstrukturering av det sociala livet är risken betydande att individen fastnar i

en torftig och ensam marginaltillvaro som så småningom leder till en återgång till det tidigare livet (a. a. s. 66-70).

I ”BRÅ”s rapport (2012:15) *Samverka för att förebygga återfall* framgår det att år 2005 frigavs 8 302 personer från anstalt. Inom tre år hade 71 procent återfallit i brott. Samma år dömdes 9 500 personer till påföljd inom frivården, och inom tre år hade 46 procent av dessa återfallit i brott. Av de 13 000 som år 2011 dömdes till att avtjäna ett straff på svensk anstalt hade dock 24 procent återfallit, mer än åtta gånger till ny kriminalvårds påföljd. Rapporten understryker att frigivning från anstalt kan innebära många utmaningar, både för individen själv såväl som för samhället som ska ge personen stöd och vård. Den som vill bryta upp från ett liv i kriminalitet och missbruk har oftast ett stort behov av olika stöd och vårdinsatser. Rapporten understryker vidare att en svag anknytning till arbetsmarknaden och försörjningssvårigheter utgör ett stort problem som kan leda till återfall. Däremot starka sociala band till samhället verkar avhållande att återfalla i brott (a. a. s. 19).

Flera studier och rapporter visar samband och tendens mellan återfall och social exkludering, vikten av ett socialt nätverk som stödjer individen att bemästra sin situation är avgörande i det som Svensson (2007) kallar för utbrytningsförsöket. Rydén-Lodi (2005) skriver i *Inför frigivning, Livssituationen inför fritagningen och egenbedömning av framtida återfall* att det finns olika studier om olika brottstyper, påföljder och om ungdomsbrottslighetens omfattning, struktur och utveckling. Flertalet studier har undersökt faktorer som påverkar utveckling av kriminalitet och risker för återfall. Dock finns det få studier som undersöker frågor kring friskfaktorer, exempelvis frågan om varför en person lämnar kriminalitet och missbruk, och vilka betydelsefulla strategier som bidrar till att personen i fråga väljer att lämna ett liv i kriminalitet. Författaren framhäver faktorer som påverkar individens förmåga att kunna upphöra med kriminalitet; vikten av ett stödjande sociala nätverk och engagemang i någon eller något slags aktivitet ger en daglig rutin, ett schema av dagliga aktiviteter, som kolliderar med, och inte ger så mycket tid för kriminella aktiviteter. Dessa faktorer kan i sin tur skapa hederliga värderingar hos individen samt lagliga normer om hur man försörjer sig (a. a. s. 7-8).

Då studien berör frågor kring ämnet att förebygga återfall i kriminalitet har vi valt att belysa hur samspelet mellan individen (intervjupersonerna) och dess sociala nätverk (organisationen) kan ha avhållande effekt från kriminalitet. Vi vill samtidigt vara tydliga med att det således

inte är studiens syfte att undersöka faktorer som syftar till att svara på *varför* man hamnar i en kriminell livsstil.

1.2 Ungdomar, Kriminalitet, återfall och förebyggande

I det följande avsnittet kommer vi att behandla ungdomar och kopplingen ungdomar och kriminalitet, ungdomar och återfall i kriminalitet samt förebyggande insatser. När vi i studien skriver om ungdomar, åsyftas ungdomar i åldern mellan 13 år till 25 år vilket också samtidigt är det åldersspann som används av Unga KRIS som lägsta respektive högsta ålder för medlemskap. Dock har vi valt i empirin ungdomar mellan 18-25 år (för motivering se metoddelen).

Estrada (1999) diskuterar i *Ungdomsbrottslighet som samhällsproblem* begreppet ungdomsbrottslighet, dess utveckling sedan efterkrigstiden och menar att ungdomsbrottsligheten setts som ett ständigt växande problem. Ungdomsbrottslighet framstår som ett av de centrala problemområdena både inom kriminologin och inom svensk samhällsdebatt. Synen på ungdomsbrottslighet har skiftats under stora delar av 1900-talet, denna syn har under vissa tider präglats av omvårdnadstanken och kriminalpolitikens övergripande målsättning har varit integrering av den unga i samhället. Man menade att unga lagöverträdare ska så långt det är möjligt hållas utanför kriminalvården i allmänhet och fängelse i synnerhet. Under efterkrigstiden har dock samhällets reaktioner förändrats, det går att urskilja en förskjutning från behandling till straffvärde i de åtgärder som rör unga lagöverträdare (a. a. s. 3-6).

Enligt ”BRÅ”s rapport (2012:15) att ungdomar är överrepresenterade bland lagförda personer. Vidare visar rapporten att en förhöjd risk för återfall i brott speciellt återfinns för tidigare brottsbelastade personer för narkotikabrott eller tillgreppsbrott och dömda till slutet ungdomsvård eller fängelse. Involvering i kriminalitet liksom att ha utvecklat ett missbruk, i unga år eller i tidigt vuxen ålder, ökar risken för social exkludering senare i livet i termer av bristande anknytning till arbetsmarknaden och förmåga att försörja sig själv. Social exkludering med bristande möjligheter att skaffa sig inkomster på legal väg i kombination med ett pågående missbruk, ökar sannolikheten för fortsatt brottslighet (a. a. s. 71-73).

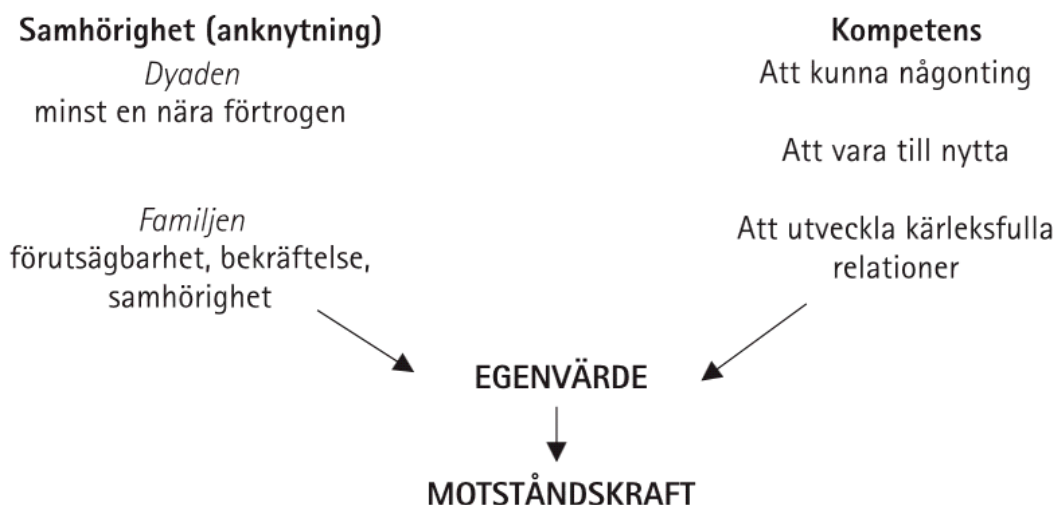
Däremot genom att bryta sig ur en kriminell livsstil under tonåren kan en gynnsam utveckling ske med målet att ingå i det konventionella legala samhällsstrukturen, vilket Nilsson & Estrada (2009) understyrker i *Kriminalitet och livschanser; Uppväxt villkor, brottslighet och levnadsförhållanden som vuxen*. Nilsson & Estrada (2009) undersöker hur livet som vuxen

kom att bli för de pojkar och flickor som under ungdomsåren registrerades för brott och hur deras situation skiljer sig från jämnårigas.

Resultatet påvisar att ungdomsbrottslighet kan både ses som en utlösande faktor för marginalisering och som ett steg på en redan ogynnsam livskarriär som vuxen. Författarna framhäver att inlåsning i fängelse eller annan institution, förstärker en ogynnsam utveckling med bristande skolgång, arbetslöshet och svaga band till det konventionella samhället, vilket i sin tur ökar risken för fortsatt brottslighet och marginalisering. Dock ett hoppgivande resultat, som författarna kommer fram till, är att upphörande med kriminalitet under tonåren kan resultera i minskad marginalisering i vuxen ålder. Studien visar att när det gäller individens förankring i arbetsmarknaden och familjesituationen är skillnaderna ganska små mellan de unga som upphörde med brott under tonåren och de icke-brottsbelastade (a. a. s. 36).

Frågan som uppstår här är hur kan ungdomar som befinner sig i kriminalitet och missbruk eller som har tagit beslut att ta sig ur problematiken, lyckas att bemästra sin situation? Sommerschild (1999) konstaterar att för att individen skall kunna uppnå bemästring i sin situation, finns det två grundläggande områden som behövs stärkas; *samhörighetskänsla* och *kompetens*. Sommerschild skissar en modell som belyser faktorer som skapar motståndskraft och därmed bemästring. Enligt modellen är det nödvändigt att se bemästrandet som en triangel där *samhörighet*, *kompetens* och *bemästrande* hänger samman. *Samhörighet*; syftar på att individen har betydelsefulla anknytningar till andra människor på olika nivåer, antingen en nära förtrogen, en familj eller till ett nätverk. *Kompetens*; det vill säga att individen innehar känslan av att vara till nytta, att duga och klara av saker. Dessa två komponenter skapar motståndskraft som är en förutsättning för att individen kan bemästra sin situation (a. a. s. 30). Modellen återges i en studie som är utförd av ungdomsteamet Mini Maria; *att bemästra missbruk hos ungdomar* som handlar om tonåringar som använder droger. Studiens syfte är att öka kunskap om vilka faktorer kan medverka till att tonåringar förmår bemästra ett missbruk (FoU, 2006, s. 71).

MODELL FÖR BEMÄSTRANDETS VILLKOR

Utifrån ovanstående skiss konstaterar vi att följande är viktigt för en individ som befinner sig i en förändringsprocess; ett adekvat stöd från ett nätverk, att inom detta känner individen samsörighet och blir tagen i anspråk. Resultatet innebär att individen känner sig bekräftad av nätverket detta skapar i sin tur motståndskraft som gör det möjligt att uppnå bemästring.

I Sverige finns det flera instanser och myndigheter som samverkar i detta avseende såsom kriminalvården, socialtjänsten, landstinget, arbetsförmedlingen och försäkringskassan. En viktig uppgift för dessa myndigheter är att undanröja risken för tidsglapp, att individen “faller mellan stolarna” och se till att vissa insatser inte uteblir. Ofta har dessa individer behov av vård, boende, arbete och försörjning för att kunna skapa nya sociala nätverk och hitta ett meningsfullt fritidsliv. Kontinuitet och uppföljning utgör viktiga faktorer för en lyckad missbruksvård. Det är viktigt att ta reda på vilken typ av socialt stöd individen behöver och kan få från sitt eget nätverk. Om inget nätverk finns bör man erbjuda något annat alternativ där individen kan få stöd i form av något slags mentorskap och andra sociala nätverk (BRÅ rapport 2012:20, s. 8-10).

Frivilliga organisationer kan vara ett alternativt socialt nätverk till individen och komplettera den offentliga sektorn. Enligt en arbetsrapport om Röda Korset från Sköndals institution genomförd av Jegermalm & Sundh (2005) *Social mobilisering i frivillig regi* att frivilliga organisationer och ideella verksamheter kan fungera som ett *alternativt* socialt nätverk och mentorskap för individen. Individen kan genom det alternativa nätverket få hjälp och stöd för

att bryta med kriminalitet. Frivilliga organisationers betydelse som utförare av sociala insatser har ökat i takt med välfärdsstatliga förändringar under 1990-talet. De flesta ideella verksamheter som vänder sig till ungdomar erbjuder förebyggande insatser. Det finns idag i Sverige många ideella verksamheter som riktar sina insatser till förebyggande insatser för ungdomar (a. a. s. 17-20).

1.3 Sammanfattning av bakgrund

Sammanfattningsvis kan vi poängtera vikten av stöd och hjälp för individen som befinner sig i vägvalet mellan två alternativ; att återgå till tidigare livsstil, eller välja en väg ut ur missbruk och kriminalitet. Detta kan vara en svår utmaning som individen inte alltid på egen hand kan bemästra, utan det krävs samverkan mellan olika aktörer i samhället för att tillsammans med individen möjliggöra en utveckling mot ett liv utan kriminalitet och droger. I bakgrunden finner vi viktiga centrala faktorer som påverkar ungdomars val som befinner sig i ett utbrytningsförsök: *Ett stabilt socialt nätverk*, där individen skapar band och anknytning till de övriga, *tillhörighet och acceptans* och att individen känner sig *behövd* och *accepterad* av sitt omgivande sociala nätverk.

1.4 Syfte och frågeställning

Studiens övergripande syfte är mot bakgrunden att fördjupa förståelsen av ungdomars möjlighet till att bryta en kriminell livsstil. För att uppfylla syftet kommer vi att undersöka ett specifikt fall nämligen hur medlemmar i organisationen Unga KRIS berättar och förklarar *hur* och på *vilka sätt* organisationen Unga KRIS påverkar sina medlemmar och dem själva. Att studera ungdomar inom en organisation ger oss möjligheter att förstå vikten av ett socialt nätverk och sociala band för att bryta den kriminella livsstilen.

Givet studiens syfte finner vi följande frågeställningar vara relevanta att beakta och söka besvara:

1. Hur kommer medlemmarna i kontakt med organisationen Unga KRIS? Och vilka inslag i organisationens aktiviteter har varit betydelsefulla för brytandet av en kriminell livsstil i relation till studiens teoretiska utgångspunkter om vikten av sociala band och socialt nätverk?
2. Hur ser ungdomarna inom organisationen på hur organisationen och organisationens aktiviteter kan stödja en väg ut ur en kriminell livsstil?

1.5 Avgränsning, disposition och arbetsfördelning

Avgränsning

Valet av att avgränsa studien till att studera en specifik organisation är i första hand teoretiskt motiverad. I studiet av Unga KRIS ges möjligheter till att studera dimensionerna socialt nätverk och sociala band kopplat till en specifik kontext. Studiens relevans för socialt arbete diskuterar vi specifikt i bakgrundens avslutande del. I denna studie har vi valt att inte sortera medlemmarna efter kön, ålder, etnisk bakgrund, utbildningsnivå, föräldrarnas bakgrund, och dess socioekonomiska förhållanden. Vi har inte heller gjort en uppdelning utifrån organisationens geografiska beläggningar. Det som vi avgränsar är naturligtvis viktiga aspekter, men det ryms inte inom ramen för denna studie.

Disposition

I del 2 belyser vi det civila samhällets funktion utifrån att Unga KRIS är en ideell organisation och därmed en del av det civila samhället, därför anser vi vara relevant för studien att ge en överskådlig bild av hur den ideella sektorn struktureras och vilka funktioner kan det fylla i samhället. Denna del innehåller även en historisk tillbakablick på det civila samhällets funktion för dess medlemmar, i detta fall ungdomarna i moderorganisationen KRIS och Unga KRIS.

Därefter förklara vi i avsnitt 3 Metod och Material för tillvägagångssättet, hur vi genomfört studien, hur vi samlat in empirin och hur vi presenterat empirin. Valda teorier presenteras i del 4, under Kunskapsläge del 5 redogör vi för tidigare studier som är genomförda inom studiens ämne. Avslutningsvis kommer vi ta upp slutsatser under del 7. Under del 8 presenterar vi organisationen ur ett ledarperspektiv då ville vi få kunskap om verksamheten utifrån ett ledarperspektiv. Under avsnitt 9 diskussion samlar vi ihop våra tankar och om vi har fått svar på våra frågeställningar. Vi avslutar studien med förslag på vidare forskning inom ämnet i avsnitt 10.

Arbetsfördelning

Vi är två personer som har genomfört denna studie, vissa delar av studiens kapitel har en av oss haft huvudansvaret för. Bakgrund, inledning, teoretiska aspekter, samt kunskapsläge har Daria haft huvudansvaret för. Shabbo har haft huvudansvaret för metoddelen och de etiska perspektiven samt delar av inledningen. Dock har båda författare varit delaktiga i hela studien samt bidragit till sammanställandet av denna studie.

1.6 Studiens relevans för socialt arbete

Studien berör områden där ungdomar tagit sig ut ur det vi benämner ett utanförskap från det som anses vara det alternativa eller okonventionella samhällets strukturer, det vill säga tagit sig ut från en livsstil i kriminalitet och missbruk. Då detta är mycket grundläggande område som berör frågor kring inkludering respektive exkludering i samhällets olika arenor anser vi att studien är i högsta grad relevant för socialt arbete. Inom socialt arbete kommer man i kontakt med unga och unga vuxna som har ett behov av stöd och insatser. Det sociala arbetet spänner sig över det som kallas för det civila samhället och fram över myndighetsstyrda insatser som exempelvis socialtjänsten, kriminalvården och polisen samt olika samverkansprojekt med dessa aktörer. De erhållna resultaten i denna studie kan vara betydelsefulla i ett preventivt arbete med ungdomar i riskzonen för kriminalitet och missbruk.

2. Inledning

2.1 Det civila samhället

Enligt författarna Wijkström och Lundström (2002) syftar begreppet civilsamhället eller det civila samhället, till den sfär där medborgaren är fria från marknaden, familjen och staten. I alla stater finns ett civilsamhälle, med andra ord ett slags vakuum mellan staten och medborgarna där individerna är fria att någorlunda handla som de vill. Ordet civil kommer från civilisation och har att göra med det organiserade och de planerade samhället. Den ideella sektorn och dess ideella organisationer är en del av det civila samhället och på samma gång ryms i det civila samhällets sfär (a. a. s. 7). Wijkström och Lundström (2002) definierar ideella organisationer utifrån dessa fem kriterier:

1- Vara formell; det vill säga institutionaliserad till viss grad genom att till exempel ha en styrelse, skrivna stadgar samt möten eller aktiviteter med viss regelbundenhet.

2- Vara privat; i institutionell mening separerad från staten.

3- Inte dela ut sitt ekonomiska överskott (non-profit-distributing) det vill säga inte ge en del av det ekonomiska överskottet som vinst till någon form av ägare eller huvudmän.

4- Vara självstyrande; förmögen att själv kontrollera den egna verksamheten och inte vara en del av till exempel ett vinstdrivande företag.

5- Ha inslag av idealitet; det vill säga att organisationen måste ha någon form av bidrag eller frivillig medverkan av betydelse från privatpersoner, till exempel genom ideellt arbete eller privata gåvor (a. a. s. 8).

2.2 Frivilliga organisationers funktioner som utförare av sociala insatser

Jegermalm & Sundh (2005) *Social mobilisering i frivillig regi* framhåller att intresset för frivilliga organisationer, eller vad som ofta benämns som frivilligsektorn, markerats i takt med försämrade statsfinanser sedan början av 1990-talet, i kombination med en ideologisk kritik av den svenska välfärdsstaten som för *byråkratisk och svårhanterlig*. Författarna menar vidare att frivilliga organisationer som tidigare har i större omfattning orienterat sina krafter på att arbeta som språkrör för medborgare eller organiserat sig kring ett intresse, har numera blivit utförare av kommunal service (a. a. s. 20).

I SOU (1993:82) framhåller Blennberger att de ideella organisationerna fyller ett antal viktiga samhällsfunktioner: De kan utgöra ett avantgarde, ett komplement, ett alternativ eller en ersättning till den offentliga sektorns olika verksamheter (a. a. s. 44-45).

Att ha ett *avantgarde* funktion innebär att ideella organisationer kan fungera som viktiga drivande krafter gentemot den offentliga sektorn och snabbare upptäcka och utveckla metoder inom flera fält. De kan ge röst åt olika intressegrupper. Dessa verksamheter kan fungera utifrån en dubbel aspekt; dels att hjälpa de utsatta i samhället, dels att medvetandegöra sociala problemen till en politisk nivå för att uppnå mobilisering och resursfördelning (a. a. s. 44). Ideella organisationer kan också ses som viktiga *komplement* till socialt arbete inom myndigheternas verksamheter, detta i syfte att avhjälpa brister inom den offentliga sektorn, samt så frön för solidaritet, en anda av hjälpsamhet, engagemang och empati mellan människor (a. a. s. 44). De ideella organisationerna kan inom vissa områden uppfattas som *alternativ* för att öka medborgarnas valmöjligheter. Slutligen kan ideella organisationer ses som *ersättning* åt de offentliga verksamheterna, en roll som ofta inte setts som önskvärd av frivilligorganisationerna själva som hellre ser sig fylla de övriga rollerna parallellt med en stark statlig välfärdssektor (a. a. s. 45).

Vi presenterar projektet *Tidig Insats* som Unga KRIS bedriver (se s. 18), där framgår det tydligt dessa ovannämnda funktioner som en ideell organisation kan uppfylla.

2.3 Ungdomar i det civila samhället

Det civila samhället har på senare år haft funktionen av plattform för ungdomsaktiviteter. I början av 1900-talet organiserades ungdomarna i de vuxnas organisationer, senare började ungdomarna att ta egna initiativ till att organisera egna ungdomsverksamheter. Aktörer i det civila samhället började utveckla nya synsätt, förhållningssätt och metoder för att sträva efter att nå utsatta ungdomar, för att därigenom fånga upp grupper som de offentliga organisationerna verkar ha svårt att nå fram till (Ungdomsstyrelsen, 2007:14, s. 19-22).

Förutom att ungas engagemang i organisationer och föreningslivet skapar en plattform för ungdomar till samhörighet och tillhörighet med andra har detta även skapat en möjlighet till vuxnas ”insyn” så att de inte *avviker* i sin utveckling av samhällets rådande normer. Detta synsätt har med tiden ändrats, och demokratin och positiv livsutveckling ersätter det tidigare resonemanget. Sedan 1970 har antalet ungdomar med någon form av anknytning till ungdomsorganisationer blivit mycket stor (Ungdomsstyrelsen, 2008:7, s. 17).

Ungdomarnas engagemang i föreningslivet är betydelsefullt utifrån olika aspekter; det kan komplettera andra viktiga arenor som exempelvis familjen, skolan och kamratgrupper. Dessa arenor är särskilt viktiga för ungdomar där de övriga arenorna inte existerat eller varit

dysfunktionella då kan föreningslivet kompensera bristerna. I *Låter sig skyddsänglar organiseras* (1998) understryks vikten av föreningen för ungdomar ”en tillräckligt bra omgivning kan vara starkt kompenserande för de ungdomar som genom olika omständigheter har brister i sina tidigare relationer, att få bli tagen i anspråk, att vara behövd och integreras i ett meningsfullt sammanhang kan få direkt avgörande betydelse” (Hagström m.fl.1998, s. 28).

Ett antal ungdomsaktiviteter i civilsamhället har startats och styrts av vuxna med målet att ungdomarna själva ska organisera sina egna aktiviteter. Många ungdomsorganisationer har vuxit fram ur en moderorganisation som i sin tur har gett den nya organisationen tradition, legitimitet samt ideologiska och konkreta referensramar för verksamheten (Ungdomsstyrelsens rapport, 2007:14, s. 19-22).

2.4 Moderföreningen KRIS

Eftersom organisationen KRIS är moderförening till Unga KRIS och både har samma stadgar och samma paroll och liknande mål, anser vi det vara motiverat att beskriva båda organisationerna, med tyngdpunkten på Unga KRIS. Skillnaden i de båda organisationerna är att KRIS vänder sig till individer som levt ett kriminellt liv medan till Unga KRIS kan alla ungdomar, oavsett bakgrund, vända sig. Mot bakgrund av detta skiljer sig dessa organisationers arbetssätt och mål från varandra i vissa avseenden (KRIS, 2009).

Organisation KRIS bildades i Stockholm hösten 1997 av fyra vuxna personer med lång erfarenhet av ett liv i kriminalitet och drogmissbruk. Grundtanken var att ge kriminella en chans till ett hederligt liv genom det stöd som en grupp individer med gemensamma erfarenheter kan ge varandra. Föreningen bildades för dem som önskade ett liv fritt från kriminalitet och missbruk. Syftet var bland annat att fånga upp intagna som frigges från anstalt och erbjuda dem ett nytt hederligt och drogfritt socialt nätverk genom organisationen. Idén om KRIS växte fram utifrån dessa människors egna behov eftersom de inte förlitade sig på att myndigheternas insatser var tillräckliga eller passade att hjälpa dem ur kriminalitet och var fast beslutna att förändra sina liv (KRIS, a. a.).

2.5 Unga KRIS

Historik; Ur KRIS växte år 2007 förbundet Unga kriminellas revansch i samhället som är en ungdomsorganisation. Unga KRIS är obundet i religiösa och partipolitiska frågor och verksamheten präglas av öppenhet, ansvarskänsla samt respekt för mänskliga rättigheter (villkor & stadgan för Unga KRIS, 2009).

Organisationens syfte är att verka för hederlighet, nykterhet samt ett drogfritt samhälle, genom information, rådgivning och opinionsbildande arbete som riktar sig till ungdomar från 13 år upp till 25 år. Unga KRIS utövar ett förebyggande och rehabiliterande arbete, målsättningen är att förebygga återfall, minska missbruk och kriminalitet bland ungdomar. Aktiviteter som anordnas av organisationen ska bidra till ungdomarnas utveckling till ansvarsfulla samhällsmedborgare, drogfrihet, social upprättelse, personlig utveckling och delaktighet i föreningslivet (2009, a. a.).

Konceptet är att ungdomarna med hjälp av vuxna från KRIS, får bygga upp, skapa, organisera och driva ungdomsverksamheten. Unga KRIS erbjuder bland annat före detta unga kriminella att delta i verksamhetens aktiviteter, skaffa vänner, få hjälp och stöd för att hålla sig drogfria och för att kunna vara delaktiga i samhället. Även ungdomar som inte är/har varit kriminella men söker gemenskap och vill vistas på en trygg plats kan söka sig till Unga KRIS.

Organisationens grundidé är att hjälpa ungdomar på glid det vill säga ungdomar som befinner sig i riskzonen för kriminalitet och drogmissbruk. Unga KRIS arbetar preventivt, med motivation och eftervård för att minska risker till återfall för ungdomar som vistas på SiS, detta genom att anordna och erbjuda de intagna tolvstegs - och påverkansprogram (Lalander, 2010, s. 3).

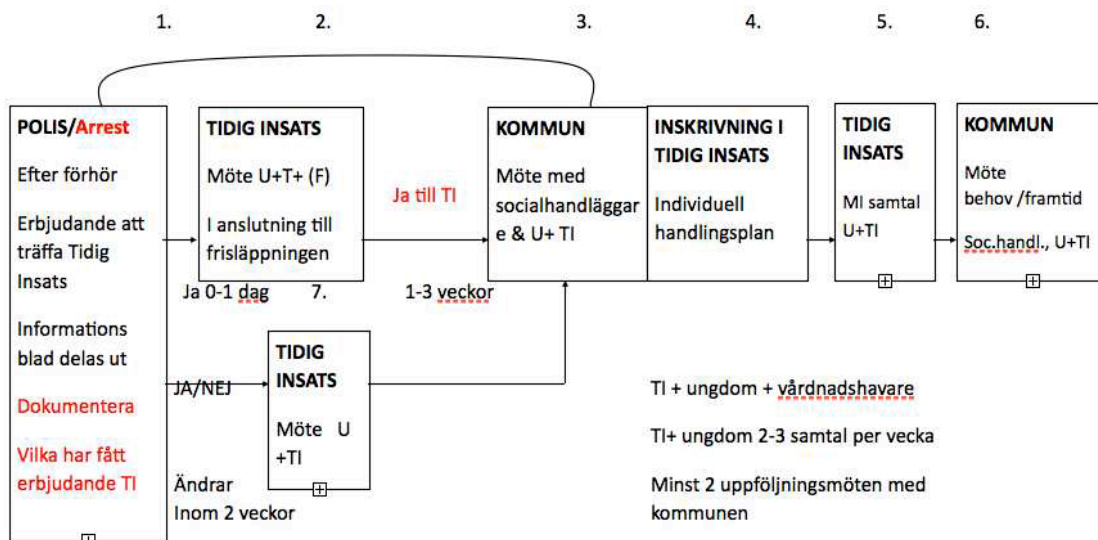
Ungdomar som under sex månader har varit fria från kriminalitet och följer Unga KRIS paroll, får möjligheten att bli anställda av organisationen. Med KRIS paroll menas att avstå från alkohol och andra droger, vara hederliga, vara en god kamrat och solidarisk medlem (villkor & stadgar för Unga KRIS, 2009). Med *hederlighet* menas att ingen medlem ska begå brott, att man är ärlig mot sig själv och andra. Medlemmarna ska följa gällande lagar och uppträda som föredöme för andra. Med *drogfrihet* menas att medlemmar varken ska konsumera alkohol, narkotika eller andra sinnespåverkande droger. Med *kamratskap* menas att medlemmar ska respektera andra människors rätt till egen uppfattning om saker och ting samt att man engagerar sig i sina medmänniskors välbefinnande. Med *solidaritet* menas att medlemmar ska vara tillgängliga för sina medmänniskor, hjälpa till i Unga KRIS aktiviteter samt att de verkar för Unga KRIS syften (villkor och stadgar för Unga KRIS, 2009). Några av organisationens aktiviteter är tolvstegsprogram, påverkansprogram, föreläsningar på skolor och fritidsgårdar. Till aktiviteterna hör Tidig insats vilket nedan vi beskriver.

2.6 Projekt Tidig insats

Syftet med projektet Tidig insats är att genom snabbare insatser och ökat samarbete minska återfall i kriminalitet och missbruk bland ungdomar. När ungdomen släpps efter rättegång eller från polis, häkte eller arrest ska Tidig Insats erbjuda en kontaktperson till ungdomen (kontaktmannaskap i Unga KRIS). Genom projektet finns det möjlighet att anlita dessa kontaktpersoner för ungdomar under en period av tre månader. På varje ort där Tidig Insats startat har organisationen skapat en arbetsgrupp med representanter från kommun, socialtjänst, polis, kriminalvård, frivård, arrest- och häktespersonal.

Målgrupper som omfattas av projektet är:

1. Ungdomar mellan 13 och 25 år som varit omhändertagna och är misstänkta för ringa narkotikabrott, denna grupp har drogtestats av polis och sedan släppts,
2. Ungdomar mellan 13 och 25 år som varit omhändertagna och är misstänkta för andra brott och därefter släppts efter förhör hos polis,
3. Ungdomar mellan 15 och 25 år som varit omhändertagna eller anhållits för att sedan frigges före eller vid själva häktningförhandlingen,
4. Ungdomar mellan 15 och 25 år som frigges under häktningstiden eller efter rättegång.

3. Metod och material

I detta kapitel kommer vi att presentera val av metod. Vi redogör för datainsamling med fokus på urval av informanter, genomförande av intervjuer och kartläggning av kunskapsläget (tidigare forskning). Vidare presenterar vi våra databearbetningsstrategier, det vill säga hur intervjumaterialet bearbetats och hur tidigare forskning tematiserats. Slutligen diskuteras begreppen reliabilitet, validitet och igenkänningsbarhet kopplat till studiens upplägg

3.1 Metodval

Studiens övergripande syfte är som tidigare presenterats att fördjupa förståelsen av ungdomars möjlighet till att bryta en kriminell livsstil. Vi har valt att studera ett specifikt fall nämligen hur medlemmar i organisationen Unga KRIS berättar och förklarar *hur* och på *vilka sätt* organisationen Unga KRIS påverkar andra medlemmar och dem själva. Vidare är vi intresserade av att undersöka vilka inslag i organisationens aktiviteter har varit betydelsefulla för brytandet av en kriminell livsstil satt i relation till studiens teoretiska utgångspunkter om vikten av sociala band och socialt nätverk. Mot bakgrund av studiens syfte, anser vi den kvalitativa metoden vara relevant metod för att uppnå studiens syfte, eftersom den kvalitativa forskningen observerar, beskriver och lyssnar på individens upplevelser (Larsson, 2005, s. 91).

Enligt Patton (1987) ger den kvalitativa metoden människor möjlighet att fritt beskriva sina subjektiva upplevelser. Den gör också det möjligt att studera förhållanden och fenomen i djup och detalj. I fokus för den kvalitativa metoden är människans livsvärld och vardagslivets verklighet. Livsvärlden kan ses som ett intersubjektivt fenomen, där människan skapar både mening och sig själv i dialog med andra. Livsvärlden åsyftar den del av tillvaron, där vi agerar instinktivt och skapar den verklighetsuppfattning som vi delar med de människor vi närmast umgås med (Patton, 1987, s. 15). Denna metod möjliggör för våra informanter att på ett djupare plan beskriva sina upplevelser av att vara aktiva medlemmar i organisationen. Och genom denna metod får de möjlighet att reflektera över hur organisationen påverkar deras tillvaro, syn på livet och deras livsvärld. Kvalitativa metoder skapar möjlighet att ställa följdfrågor för att bekräfta att man förstår vad intervjupersonen menar och därmed ökar möjligheten till en fördjupad förståelse av dem. Det finns också möjlighet, om det krävs, att ändra frågornas form och ordningsföljd under intervjuerna, detta för att följa upp svaren från intervjupersonerna (Kvale & Brinkman, 2009, s. 69). Fördelen med denna metod var det att vi fick möjlighet att ställa följdfrågor under intervjun, samt gå tillbaka till en fråga om vi då önskade vidare förklaring och reflektioner kring.

Enligt Kvale & Brinkman (2009) är den kvalitativa forskningsintervjun mer lämplig gällande förståelse av intervjupersonernas olika erfarenheter som de kan berätta om. Denna metod söker förstå världen utifrån intervjupersonernas uppfattning och utveckla mening ur deras erfarenheter (a. a. s.17). Vi fann att denna form av undersökning var mest lämpad ur denna aspekt då vårt syfte med föreliggande studie är att undersöka hur unga vuxna uppfattar att organisationen Unga KRIS påverkar sina medlemmar.

Sammanfattningsvis valde vi den kvalitativa metoden för att den var mest relevant som metod för denna undersökning utifrån vårt syfte, eftersom vi ville undersöka hur unga vuxna uppfattar att organisationen Unga KRIS påverkar sina medlemmar. Metodens relevans tydliggörs även av Merriam (1994) som menar att den kvalitativa forskningen försöker beskriva och förklara världen utifrån hur de människor som lever i den uppfattar den (Merriam, 1994, s. 181). Merriam (a.a.) som skrivit just om studier av fall inom kvalitativ forskning återkommer vi till när studiens validitet och reliabilitet studeras.

3.2 Datainsamling och urval av informanter

Vi har använt oss av en form av ett så kallat strategiskt urval nämligen ett kriterieinriktat urval (Patton, 1987). Vi ställde upp vissa kriterier för vilka kategorier av ungdomar vi var intresserade av utifrån kön och ålder som vi angav för en medlem inom organisationen KRIS som i sin tur tog kontakt med intervjupersoner. Att vi själva inte hade kontroll över urvalsprocessen är ett metodologiskt problem som vi diskuterar sist i kapitlet.

Vi har vidare avgränsat oss geografiskt till Sverige eftersom vårt syfte endast handlar om Unga KRIS i den svenska kontexten. Även om Unga KRIS medlemmars ålder är från 13- 25 har vi av etiska och undersökningspraktiska skäl begränsat urvalet från 18 år och uppåt. Därför var ett av våra kriterier på val av informanter att de skulle vara mellan 18-25 år gamla. Vi har även strävat efter mångfald utifrån kön och etnicitet. Av etiska käl har vi använt oss av könsneutrala namn (Kai, Deniz, Robin, Charlie, Kim, Lo) och vi använder pronomen hen och henom i stället för han/ hon, henne/honom. Samtliga våra informanter, tre tjejer och tre killar, är verksamma medlemmar inom organisationen Unga KRIS och ansvarar för olika uppdrag i organisationen. Denna metod med urval kan ha sina svagheter och styrkor. Svagheter är att vi hade specifika önskemål, vi hade inte möjlighet att välja intervjupersonerna samt att studien är begränsad geografiskt kan medföra risk för att studien inte ger en allsidig bild av organisationen. Styrkorna är att intervjupersonerna är aktiva medlemmar som har egna

erfarenheter av och kännedom om organisationen och dess verksamhet, och med egna ord kan beskriva hur de uppfattar organisationen.

3.3 Intervjudesign och genomförande av intervjuerna

Inför vår studie bestämde vi oss för att först besöka organisationen med syftet att etablera en relation med ungdomarna för att bekanta oss med dem innan genomförandet av intervjun.

Detta steg ansåg vi vara viktigt för att kunna skapa en förtroendefull relation med ungdomarna som skulle möjliggöra genomförandet av denna studie. Vi besökte organisationen Unga KRIS flertal gånger. Dessa besök tillförde oss viktiga informationer om organisationen samt hjälpte oss att förtydliga vårt syfte och frågeställningar.

Som intervjumetod har vi valt att använda oss av en semistrukturerad intervju som innebär att samtalet på förhand är inriktat på bestämda ämnen som vi har valt ut i förväg (Dalen, 2007, s. 31). För att utföra denna typ av intervju sammanställde vi en semi-strukturerad intervjuguide som består av sju huvudfrågor och ett antal underfrågor som vi kunde ställa beroende på vilka svar vi fick. Denna typ av intervju gav oss större möjlighet att fördjupa oss i frågorna då vi samtidigt kunde föra en dialog med intervjupersonen i fall om någonting skulle komma upp under intervjun som vi före det faktiska intervjutillfället inte hade insikt i eller kunskap om. En förutsättning för att genomföra semistrukturerade intervjuer är att ta fram en intervjuguide som innehåller centrala teman och frågor som tillsammans ska täcka de viktigaste områdena för studien. Dessa teman och frågeställningar måste dessutom vara relevanta för de problemställningar man önskar belysa (Dalen, 2007, s. 31). Utifrån studiens syfte och frågeställningar formade vi intervjuguiden samt skrev några stödord, dels för att kunna ställa följdfrågor och dels för att inte missa någon fråga som kunde vara viktig för denna studie. När vi var på Unga KRIS och skulle genomföra våra intervjuer började vi med att ställa några uppvärmningsfrågor. Vårt syfte var att skapa både en naturlig kontakt med våra informanter och en avslappnad miljö så att de skulle känna sig lugna i vårt sällskap.

Sammanlagt har vi intervjuat sex medlemmar i Unga KRIS. Tre av våra intervjuer genomförde vi tillsammans i organisationens lokal i Stockholm. En av oss ställde frågor ur intervjuguiden till informanterna, samtidigt som intervjun spelades in, förde den andra personen anteckningar. Vi båda ställde följdfrågor för att inga svar på de frågorna vi fick, skulle vara oklara för oss. Resterande tre intervjuer, genomfördes av en av oss, och den andra ägnade sig åt transkribering av de genomförda intervjuerna. I slutet av varje intervju frågade

vi våra informanter om lov att kunna kontakta dem om någonting i intervjun skulle vara otydligt eller om vi skulle ha fler frågor.

3.4 kunskapsinhämtning – tidigare forskning

När det gäller resultaten av artikelsökningar har vi begränsat oss till att omfatta enbart vetenskapligt granskade artiklar samt organisationens tidskrifter. Innan intervjuerna genomfördes studerade vi noga organisationen KRIS hemsida i stort, i synnerhet Unga KRIS hemsida. Vi kontaktade organisationen och presenterade oss samt frågade om vi fick hälsa på för att visa oss; vi var välkomna dit. Vi besökte organisationen vid olika tillfällen, dels för att presentera oss och dels för att ta del av deras tryckta material och egna tidskrifter.

Vi har använt oss av sökmotorn Google med sökord kris, unga KRIS, kriminellas revansch i samhället, ideella organisationer och frivilliga ungdomsverksamhet, studier om kris, studier om unga KRIS, forskning om KRIS, undersökning om KRIS, KRIS och kriminalitet, ungdoms kriminalitet och missbruk vägen ur missbruk, kriminalitet och insatser, ungdomsstyrelsen och KRIS, ungdomar och symboler, Hirschis sociala bands teori och sociala kontrolls teorier. Vi har via Ersta Sköndals hemsida sökt publikationer, gjort avancerad sökning med sökorden; ungdomskriminalitet och missbruk och fått bibliotekskatalog och Digital Vetenskapliga Arkivet (DIVA). Vi har även sökt via kriminologiska institutionens förteckningar över avhandlingar.

I databasen Google Scholar använde vi samma sökord som ovan. Vi har också använt oss av databasen Libris vilket resulterade i tio tryckta böcker men gav noll resultat om vetenskapliga studier om Unga KRIS. Vi sökte även information i olika hemsidor som vi fann relevanta för vår studie såsom Socialstyrelsen, ungdomsstyrelsen, ”BRÅ”s hemsida och hittade en publicerad rapport om organisationen KRIS som vi har använt i vår studie. När det gäller vetenskapliga studier om Unga KRIS har det gjorts två utvärderingsstudier av Lalander (2010) och Rydén-Lodi (2007).

3.5 Databearbetning och analysmetod

Samtliga intervjuer spelades in i en diktafon för att underlätta närlyssning och transkribering. Vi delade antal transkriberingar av intervjuer mellan oss, en av oss transkriberade fyra intervjuer, och den andra resterande. Transkriberingen gjorde vi genom närlyssning på en frågeställning och ett svar i taget samtidigt som vi skrev ner den. Innan vi gick vidare till nästa fråga spolade vi tillbaka bandet för att lyssna om, och därigenom försäkra oss om att vi

har antecknat allt. Efter detta moment, tematiserade samt kategoriserade vi materialet. Utifrån våra frågeställningar skapade vi fyra teman med undertema som presenteras i resultatdelen. Dessa teman fick vi fram genom att diskutera och analysera det som framkom under samtliga våra intervjuer, för att sedan dela in dem under lämpliga teman. Enligt Larsson (2005) skapar man på detta sätt ett mönster av intervjuer man genomför (Larsson, 2005, s. 108). Därefter har vi ställt samman varje tema med sitt respektive underteman, vilket vi anser göra arbetet tydligare och därigenom blir det lättare för läsarna att få en helhetsbild av det vi har fått fram under intervjuerna.

Resultatpresentationen analyserar vi efteråt genom att koppla den till vetenskapliga teorier och tidigare studier som vi fann vara relevanta för studien utifrån vår samlade empiri; detta är ett induktivt förhållningssätt som innebär att utifrån resultatet valde vi teoretiska perspektivet. För att kunna hålla röda tråden levande och för att läsarna ska kunna uppfatta sammanhanget i vår studie, har vi valt att direkt analysera varje resultattema efter presentationen av respektive teman i resultaten.

Vi har också använt citat som vi har tolkat efter teorier och tidigare studier. Vi har tagit bort meningar i citat som inte var relevanta för vår undersökning, därför har vi redigerat vissa citat med (...) i början på meningen, och med ... när citatet börjar i mitten på en mening. Vi har valt att utelämna när informanterna skrattar, suckar, hummar, gör pausar eller använder sig av snarlika verbala uttryck som är vanligt i talspråk.

3.6 Validitet, reliabilitet och igenkänningsbarhet

Studien kan betecknas som en kvalitativ fallstudie och inom den forskningsgrenen liksom kvalitativa studier mer generellt problematiseras de traditionella begreppen validitet, reliabilitet och generaliserbarhet. Validitet innebär att man verkligen undersöker det man har tänkt undersöka och inget annat (Thurén, 2007, s. 34). Inre/intern validitet i kvalitativa fallstudier handlar om frågan i vilken mån ens resultat stämmer överens med verkligheten (Merriam, 1994, s. 177). Merriam (a. a.) menar mer övergripande att validitet innebär ett mindre problem i kvalitativa studier eftersom den ger möjlighet till att koppla respondenters svar till forskningsfrågan.

Vi kommer i vår undersökning att ta utgångspunkt från ungdomarnas egna uppfattningar om organisationen Unga KRIS. Med tanke på vårt syfte anser vi att intervjuerna ger svar på det

som är syftet med denna studie. Vårt intervjumaterial är grundat på sex stycken intervjuer av ungdomar som är aktiva medlemmar i Unga KRIS och är mellan 18-25 år gammal. Vi anser att vår studie har hög validitet i och med att vi har fått information genom att direkt intervju medlemmarna som är insatta i organisationen och dess arbetssätt. Samtidigt är vi medvetna om att det existerar faktorer som kan påverka studiens validitet; exempelvis att några av intervjuerna genomfördes av oss båda, kunde detta medföra en sned maktbalans vilket i sin tur resulterade att ungdomarna skulle kunna känna sig utfrågade och utpekade eller helt enkelt känna sig i en utsatt situation. Därför valde vi att genomföra intervjuerna på organisationen eller på de platser som var kopplade till organisationen i förhoppningen om att intervjupersonerna skulle kunna känna sig trygga. De gav dock ett positiv intryck av att bli intervjuade, och uttryckte stolthet av att känna sig delaktiga i studien. Enligt oss möjliggjorde denna metod att få en uppfattning av organisationen utifrån medlemmarnas egna uppfattningar som de uttryckte med sina egna ord vilket inte skulle vara lika möjligt om vi hade genomfört studien genom en annan metod, exempelvis genom en kvantitativ metod.

Reliabiliteten är traditionellt inriktad på att mäta forskningsresultatets tillförlitlighet och ställs i relation till frågan om ett forskningsresultat kan reproduceras av andra forskare vid andra tidpunkter (Kvale & Brinkman, 2009, s. 263). I kvalitativa studier kopplas begreppet i första hand till hur noga forskaren följt och dokumenterat studiens olika steg urval, intervjudesign, tolkningsmetod etc. Vi har i denna studie försökt vara noggranna i upplägget och redovisat hur tolkningar gått till. För att få en så hög reliabilitet som möjligt i denna undersökning utformade vi en intervjuguide som vi har använt vid samtliga intervjuer. Vi undvek noga att ställa ledande frågor samt ställt olika följdfrågor beroende på svaren. Det en intervjuperson har svarat på djupgående, har en annan gått in på ytligt, därför har vi ställt olika följdfrågor beroende på svaren, fast detta anser vi inte att i större utsträckning har påverkat resultatet. Redan innan intervjun försökte vi få information om organisationen KRIS både via deras hemsida och genom att besöka organisationen och få material om Unga KRIS, så att vi vid intervjutillfällena var beredda att ställa följdfrågor om vi märkte att vi inte fått fullständiga svar på våra frågor.

Även det traditionella begreppet *generaliserbarhet* får en annan betydelse i kvalitativa fallstudier (Merriam, 1994) än i mer kvantitativa. Traditionellt avses med generaliserbarhet om urvalet går att generalisera till den tänkta teoretiska populationen – i vårt fall kriminella ungdomar. Merriam (a. a.) använder i stället begreppet extern validitet och menar att

kvalitativa studier ska bedömas utifrån studiens användbarhet i andra liknande sammanhang. Vi har valt begreppet *igenkänningsbarhet* som ställer frågan i vilken utsträckning resultaten i en undersökning kan generaliseras till andra situationer och andra grupper än dem som var aktuella i en särskild studie (Bryman, 2009, s. 168). Syftet med de resultat, en kvalitativ studie kommer fram till är inte generaliserbara till skillnad från den kvantitativa forskningens resultat (Jacobson & Meeuwisse, 2008, s. 52). Vi menar att studiens resultat är både igenkännbara och användbara för andra forskare i liknande sammanhang.

Jacobson & Meeuwisse (2008) resonerar vidare att man, genom att koppla empirin till teoretiska antaganden och tidigare studier, kan förstärka resultaten i studien och få en högre grad av generaliserbarhet (Meeuwisse, 2008, s. 52). Detta anser vi att vi har uppnått genom att analysera informanternas berättelser med hjälp av tidigare studier och teorier som bekräftar det som vi har kommit fram till i resultatet.

3.7 Etiska överväganden

Eftersom denna uppsats ingår i en högskoleutbildning på magisternivå, inkluderas inte den av lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor enligt 2 § i denna lag.

Därför har vi inte ansökt om etikprövning gällande vår uppsats. Vi har dock tagit hänsyn till lagens innehåll för att säkerställa att vi genomfört studien på ett forskningsetiskt korrekt sätt, särskilt när det gäller bestämmelserna kring *information* 16 § och *samtycke* 17 § i lag (SFS 2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Vi har även tagit del av och beaktat Vetenskapsrådets etiska riktlinjer och följt Vetenskapsrådets fyra forskningsetiska grundprinciper. I Vetenskapsrådets skrivelse om *God forskningssed* förklaras *individskyddskravet*, som syftar till att individer som deltar i forskningssammanhang ska skyddas från kränkning och skada (Vetenskapsrådet, 2011, s. 18).

Tidigare har detta förklarats genom krav på *information*, *samtycke*, *konfidentialitet* och *nyttjande* (Vetenskapsrådet, 2005, s. 82).

Vi har genom samtyckesbrev som vi vid varje intervjutillfälle lämnade till våra informanter, beaktat kraven på *information* och *samtycke* finns i § 16 och § 17 i lag (SFS 2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor. Samtyckeskravet innebär att intervjupersonerna själva får bestämma över sin medverkan i forskningen (Vetenskapsrådet, 2002, s. 9). I brevet informerade vi om syftet med vår studie, hur vi kommer att använda intervjumaterialet och att den färdiga uppsatsen kommer att användas inom ramen för

skrivandet av D- uppsats på Ersta Sköndals högskola. I samtyckesbrevet framgick även att deras medverkan i intervjun är helt frivillig och att de kan avstå från att svara på vissa frågor eller avbryta intervjun närhelst de vill. Vidare stod det i brevet att vi önskar att spela in intervjun dels för att kunna använda den i vår uppsats och dels för att något viktigt inte ska gå förlorat. I brevet stod också våra namn och våra kontaktuppgifter så att de skulle ha möjlighet att kontakta oss om de hade några frågor och funderingar gällande intervjun.

Kraven på *Konfidentialitet* är nära knuten med regler och lagar gällande sekretess, och syftar till att säkra att personuppgifter i forskningen har största möjliga konfidentialitet, samt att dessa personuppgifter förvaras på ett säkert sätt så att inga obehöriga kan ta del av dem (Vetenskapsrådet, 2002, s.12). För att uppfylla detta krav har vi avidentifierat samtliga intervjupersoner i denna uppsats. Uppgifter såsom deras namn, kön och adress redovisas inte i studien. För att inte röja våra informanternas identitet har vi inte använt deras riktiga namn i denna studie, utan döpt dem till könsneutrala namn. Vi informerade våra informanter om att allt material som vi har använt i samband med intervjun, det vill säga anteckningar, inspelade intervjuer, undertecknade samtyckesbrev och transkriberingar, kodas vi och sparar vi i våra datorer på ett sådant sätt att ingen annan, förutom vi, har tillgång till. Vi kommer även att förstöra dessa material när vår uppsats blivit godkänd.

Kraven på *nyttjande* i vetenskapsrådets forskningsetiska principer (Vetenskapsrådet, 2002, s. 14) syftar till att uppgifter som gäller den enskilde inte ska användas eller utlåtats för kommersiellt bruk eller andra ändamål som inte är vetenskapliga. Genom att både informera våra informanter om detta i samtyckesbrevet och genom att använda denna uppsats inom ramen för skrivande av D- uppsats på Ersta Sköndal högskola har vi hållit oss till detta krav.

3.8 Metodproblem

Eftersom alla våra informanter tilldelades av organisationen, kunde vi i större utsträckning inte styra urvalet. Dock försökte vi påverka urvalet genom att komma med specifika önskemål om kön och ålder. Därmed kunde vi konstatera att det sammanföll relativt väl med de kriterier som vi själva satt upp. På grund av mindre påverkan gällande val av informanter kan tillförlitligheten i denna studie ha påverkats och därmed även reliabiliteten. Vi har försökt hantera detta problem genom att kritiskt granska i vilken utsträckning som informanterna tenderade att ge information som gynnade organisationen. Vi är också medvetna om att denna form av undersökning är etiskt känslig och kan väcka upplevelser hos intervjupersoner med

risk att skada personen emotionellt. För att förhindra konsekvenser som intervjun eventuellt kunde medföra, har vi använt oss av ett samtyckesbrev där bland annat framgick tydligt att informanten fick avbryta sin medverkan om den så önskade. Ett dilemma som vi stötte på under genomförandet av intervjuerna var att intervjupersonerna hade ett behov av att samtala kring den egna livshistorien och uppväxtförhållanden. Det var en utmaning för oss att försöka leda samtalet tillbaka till intervjufrågorna på ett sätt som inte skulle upplevas av informanten som om vi bagatelliserar deras berättelser om sitt liv. Detta genom att vi försökte lyssna samt lyfta upp det friska i berättelsen och utgå ifrån här och nu.

4. Teoretiska perspektiv

I detta avsnitt presenterar vi stommen i det teoretiska perspektivet som är vägledande i analysen av studiens resultat. En centralt teoretisk utgångspunkt för studien är vikten av individens interaktion med sitt sociala nätverk och de sociala banden som skapas i detta samspel. För att belysa detta tar vi hjälp av empiriska materialet då intervjupersonernas beskrivning av sina erfarenheter av att ingå i organisationen ger oss ledtrådar för att förstå vikten av det sociala nätverket (organisationen) för individerna.

Vi fann att kombinationen mellan individ och socialt nätverk ger oss ett bra verktyg för analysen av empirin.

Vi har valt följande teorier; *interaktionsritualer*, teorin om *sociala band* och *socialt nätverks teori*. Teorivalet är grundat på resultatet av intervjustudien. Vi har valt de teorier som kan skapa en fördjupad förståelse för våra empiriska teman.

4.1 Teorin om sociala band

Den amerikanske kontrollteoretikern Hirschi (2009) I *Causes of Delinquency* anser att den eviga frågan varför människor begår brott är felställd och att man istället bör fråga *varför människor inte begår brott*. Enligt Hirschi finns svaret i de band som länkar människorna till samhället. Med begreppet sociala band menar han att det existerar fyra olika relationella band som kan förhindra och hålla individen tillbaka i fråga om att begå avvikande handlingar, som strider mot lagar, normer eller värderingar i den samhällskontext i vilken individen lever i. Hirschi (2009) mäter de fyra sociala bandens styrka i termer av svaga eller starka band.

Johnsson (2000) förklarar att sociala band kan ses som ett övergripande begrepp för alla de olika relationer som individer har i sina liv, man kan betrakta begreppet sociala band som en social konstruktion för att förstå och beskriva relationer och processer människor emellan och mellan individer och samhälle. Vi kan inte se de sociala banden, men vi kan känna dem, de har effekter på vårt handlande och vardande samt på vårt emotionella liv (a. a. s. 73).

Johnsson (2000) sammanfattar de fyra olika komponenter för sociala band:

Den första komponenten kallas för *anknytning* (attachment) som syftar på den psykologiska och emotionella kopplingen som individen har till andra människor och grupper, och hur mottagliga vi är för deras uppfattningar och känslor. Ju närmare individen står betydelsefulla personer som lever ett etablerat socialt liv, desto svårare blir det att dras till avvikande beteende.

Den andra komponenten är *åtagande/engagemang* (commitment) som är den aspekt som syftar till de sociala bandens rationella innehåll. Har man investerat i utbildning, arbete och familj så är det mycket som står på spel genom att avvika. Den tredje komponenten kallas för *deltagande* (involvement) som syftar på individens deltagande i konventionella och legitima verksamheter. Det kan vara skola och arbete samt engagemang i olika fritidsaktiviteter. Ju mer engagerad en individ är desto mindre risk för ett avvikande beteende. Och slutligen den fjärde komponenten som är *tro* (belief) och som handlar om tron på konventionella normer och värderingar. Individen som inte är övertygad om samhällets dominerande normstrukturs legitimitet, frikopplar sig de sociala banden och blir mer benägen att begå avvikande handlingar (a. a. s. 74-75).

Enligt Ring (2001) om individen har stark och positiva förhållanden till ovan nämnda sociala banden, dämpar det potentiella naturliga impulserna att begå brott. Medan om individen istället har svaga och negativa förhållanden försvagas även den sociala kontrollen (a. a. s. 89).

Nedanstående är ett försök till att exemplifiera och belysa de sociala banden för en individ som bygger på teorin om sociala band (Hirschi, 2009):

Enligt Hirschi (2009) att en individ som har starka band av *anknytning* till sin omgivning, exempelvis föräldrar eller lärare, löper mindre risk att begå brott, eftersom denne *riskerar* att äventyra tilliten och gillandet från de personer individen är bunden till. Resultatet av detta blir att det *starka sociala bandet* av anknytning håller tillbaka individen från att börja med kriminella handlingar. Om individen dessutom har ett *starkt* socialt band av *involvering* i samhället, exempelvis att individen arbetar eller är engagerad i konventionella aktiviteter utan att ha *mycket fritid* innebär detta att individen inte har tidsmässiga resurser och möjligheten att börja med kriminella handlingar. Har individen förutom detta ett *starkt* socialt band av *åtagande* i aktiviteter som av samhället bedöms vara goda och hederliga, exempelvis om individen är engagerad i föreningslivet, minskar risken att begå kriminella handlingar. Har individen därtill ett starkt socialt band av *övertygelse*, exempelvis följer lagar och normer i samhället, riskerar individen mer sällan begå kriminella handlingar. Sammanfattningsvis menar Hirschi (2009) att en individ, där samtliga fyra sociala banden är starka, löper *mindre* risk att begå kriminella handlingar i jämförelse med den individ där de fyra sociala banden är svaga, då de svaga banden kan medföra risken att individen slår sig fri från denna hämmande kraft som det sociala bandet skapat när det varit starkt (Hirschi, a. a.).

4.2 Interaktionsritualer (Randall Collins)

Randall Collins, inspirerad av den franske sociologen Emile Durkheims uppfattning om emotioner, utvecklade en modell för interaktionsritualer. Det centrala i teorin är att i centrum för varje lyckad ritual sker det saker och ting som gör att de som deltar i ritualen kommer i ett gemensamt stämningsläge och utvecklar en ömsesidig uppmärksamhet, gemensamma emotioner och en gemensam kroppslig mikroritm (Dahlgren & Starrin, 2004, s. 58).

Modellen interaktionsritualer kräver fyra ingredienser för att kunna användas; för det första måste det vara minst två eller fler deltagare och dessa deltagare skall befinna sig fysiskt på samma plats och där kunna påverka varandra med sin kroppsliga närvaro. För det andra måste det finnas tydliga gränser i förhållande till andra så att dessa deltagare får en känsla av vem som deltar och inte deltar. För det tredje måste deltagarnas uppmärksamhet vara fokuserad på ett gemensamt objekt eller en gemensam aktivitet. För det fjärde måste deltagarna dela en gemensam sinnesstämning eller upplevelse (a. a. s. 58).

Randall Collins menar att det är oviktigt vilken emotion som gruppen (som uppfyller ingredienskraven) uppvisar. Det viktiga i sammanhanget är att emotionen smittar av sig bland de närvarande och den dominerande känslan kommer att driva ut andra konkurrerande känslor så att man kommer i en slags rytmisk fysiologisk samklang med varandra, en slags mikroritm som gör att man blir fångad ”in the swing of things”. Denna modell fokuserar på den gemensamma uppmärksamhetens och den gemensamma sinnesstämningens förstärkande förmåga. Ju mer deltagarna fokuserar på sin gemensamma aktivitet, ju större medvetenheten är om vad var och en gör och känner, desto intensivare blir upplevelsen av en gemensam känsla. Denna känsla kommer också att dominera deras medvetenhet. Som ett exempel på detta hänvisar Randall till varför medlemmarna i en hejarklack blir entusiastiska och deltagarna vid en begravningssceremoni blir sorgtyngda.

Deltagarna upplever en känsla av gruppmedlemskap eller gruppsolidaritet. Deltagarna får emotionell energi som innebär en slags upprymdhet och känslor av tillit, styrka, entusiasm och stark vilja att handla. Deltagarna kommer att behandla de symboler, märken och emblem som symboliserar gruppen med respekt. Gruppen kommer att försvara dem mot yttre hot som kan komma från avfallingar eller konkurrerande grupper. Kontakter med gruppemblem, som till exempel fotbollslagets halsduk, gör att de enskilda kan upprätthålla känslan av engagemang och hängivenhet även när de är borta från gruppen. I gruppen uppstår starka

band och stark sammanhållning som innebär att man kommer att vara lojal mot gruppen, respektera och försvara gruppens symboler (a. a. s. 59-60).

4.3 Nätverksperspektivet och socialt nätverk

Andersen (2000) definierar ett socialt nätverk som en grupp människor med gemensamma intressen eller behov som drivkraft. Sådana kollektiv kan ha en personlighets utvecklande intresse för individen (Andersen 2000, s. 72).

Det är genom sociala relationer till andra människor som individen formar sin identitet och blir *en person*. Enligt Kristiansen (1999) individens tolkningar av den sociala interaktionen med de andra individer omgivande nätverk är den främste drivande faktor för hennes motivation och engagemang att vara den hon är. Social interaktion sker dock inte i ett vakuum utan förståelsen av hur identiteter och livsstilar formas kräver också ett hänsynstagande till det samhälle den sker (a. a. s. 86).

Eftersom människor lever i sammanhang där vi utgör varandras sociala miljö, kan man tillspetsat påstå att vi är ”upphängda i varandra”. Det *jag* gör får sin betydelse genom hur *jag* själv och *andra* benämner det. Den *jag* ”är” formas i löpnade interaktion mellan mig och omgivningen, där *jag* samtidigt deltar i skapandet av deras identiteter (Forsberg & Wallmark 2002, s. 17).

Vidare menar Forsberg & Wallmark (2002) att individer i ett socialt nätverk kan stödja varandra på olika sätt, vi människor söker oss gärna till dem vi känner förtroende för och skapar samtal om det som berör oss. Att tala med varandra om det som bekymrar oss kan leda till att vi finner vägar framåt, våra bekymmer behöver inte utvecklas till problem. Eller det som varit ett svårt problem för oss kan med hjälp av samtal förvandlas till angripbar svårighet (a. a. s. 18).

Svedheim (1985) poängterar att alla människor är förenade genom ett komplex nätverk av sociala relationer. En relation mellan två personer existerar enbart som en del av ett vitt förgrenat nätverk av sociala relationer. Den uppsättning av existerande sociala relationer, det vill säga ett nätverk, som för samman individer till en integrerad social enhet (system) kallas social struktur. Inom denna finns vissa rättigheter och skyldigheter mellan individerna utifrån deras sociala positioner och roller (a. a. s. 19).

4.4 Sammanfattning av teorier

De ovanstående utvalda teorierna är relevanta i förhållande till uppsatsens syfte.

Interaktionsteorin förklarar mekanismer och emotioner som genom gruppritualer skapas i en grupp och som sammanbinder gruppmedlemmarna. Med denna teori kan vi förklara vilka emotioner som blir verksamma i mötet mellan medlemmarna och Unga KRIS.

Teorin om de sociala bandens betydelse för att upprätthålla ett liv fritt från kriminalitet kan förklara fenomenet att medlemmar i en organisation skapar sociala band, genom de fyra ovannämnda komponenterna, vilka i sin tur kan påverka medlemmarnas livsstil och livsval. Med hjälp av teorin om socialt nätverk förklarar vi de faktorer som blir verksamma i mötet mellan individen och nätverket.

Det har inte varit lätt för oss att göra avgränsningar när det gäller val av perspektiv och teori. Det finns exempelvis flertalet teorier och perspektiv som skulle kunna användas; självhjälpgrupper, skyddsfaktorer i nätverket, anknytningsteorin, Erikssons teori om Identitetsutveckling och det salutogena perspektivet, det vill säga KASAM. Då vår ambition har varit att ”se” de verksamma komponenterna i interaktionen mellan individ och grupp samt undersöka vilken betydelse dessa komponenter har i interaktionen, detta har fått påverkan på valet av perspektiv och teorier.

5. Aktuellt kunskapsläge

I detta kapitel kommer vi att presentera tidigare studier, avhandlingar samt forskningsrapporter som vi finner relevanta för vår studie. Vi har valt att lyfta upp delar i dessa studier och avhandlingar som är relevanta för vår studie. Här nedan presenterar vi i punktform valda tidigare studier:

- Avhandlingen *Hem och Skola, Kamrater och Brott* av Ring (1999) .
- *What Adolescents Learn in Organized Youth Activities* är en kvalitativ studie av (Hansen, Larson & Dworkin, 2003) vilket vi fann relevant för vår studie eftersom studien förklarar ungdomsaktiviteter och dess effekt på ungdomar. Ungdomsaktiviteter utgör en viktig komponent av Unga KRIS arbetsmetod, och hur detta påverkar ungdomarna, kan vi relatera till denna studie.
- Avhandling *Emotioner, sociala band och ritualer* av Lindberg (1999) som undersöker individens processer in i, i, och ut ur narkotika. Fokus i avhandlingen är att analysera emotioner och individens känslor i specifika situationer och sociala sammanhang. Författaren utgår ifrån Randall Collins teori och emotioner och ritualer.
- Projektet *The Chicago Area Project*(CAP), som startades i början på 1930- talet av forskarna Clifford R. Shaw och D McKay i Chicago för att förebygga ungdomskriminalitet. Frågan som studien söker svar för; Varför valde man att satsa på lekmän (befolkningen i respektive bostadsområde) med ett minimum av utbildning framför skolade socialarbetare? Denna fråga kan vi finna svar i/och koppla till vår studie om Unga KRIS, eftersom organisationen använder sig av sina medlemmar för att nå - och fånga upp ungdomar som riskerar att hamna snett.
- Vi har valt avhandlingar och studier som lyfter upp betydelsen av *socialt nätverk* vid utbrytningsförsök samt förebyggande av återfall i missbruk och kriminalitet: Avhandlingar *Skilda världar* av Skårner (2001), *Fri från narkotika* av Kristiansen (2000) och *Lyckas mot alla odds* skriven av Rydén-Lodi (2008).
- Vi presenterar avslutningsvis en rapport från ungdomsstyrelsen; En analys av ungas hälsa, *Ideella verksamheter dit unga kan vända sig* (FOKUS 2007:14). Rapporten är visserligen inte forskning, men den ger en viktig kunskap inom ämnet.

5.1 Hem och Skola, Kamrater och Brott

Ring (1999) undersöker i sin avhandling samband mellan olika variabler som kan orsaka ett utökat, alternativt minskat, brottstendens bland elever i årskurs nio i Sverige. Studien som presenterades 1999 är en sammanställning av resultatet från två riksrepresentativa undersökningar av brottslighet bland elever i årskurs nio i Sverige. Den grundläggande frågan i studien är; i vilken grad individens brottsliga beteende, eller tendens till brottsliga handlingar är kopplad till individens situation med avseende på relationer till familj, skola och kamrater”. Ring menar att de tre arenorna antas vara länkade till varandra, hur man uppför sig och ”lyckas” i en social miljö kan få konsekvenser för hur man agerar i en annan. Frågan är; hur starka dessa samband är, vad som utspelar sig på dessa arenor som kan få följder för individens fortsatta levnadsbana, och på vilket sätt och i vilken riktning kan individens situation i arenorna tänkas påverka graden av kriminellt beteende (a. a. s. 7- 8).

Undersökningen visar samband mellan variabler som brottsbelastning och de variabler som rör social anknytning till föräldrar, skola och kamrater. Att starka sociala band till föräldrar och skola antas vara faktorer som verkar hämmande på involvering i kriminalitet. Stark anknytning oavsett till vilka personer det än gäller, borde å andra sidan leda till förstärkning av spärren mot brott, och tvärtom. ”*Om inte individen har starka sociala band till det omgivande samhället ökar risken för brott eftersom individen är fri att avvika*” (a. a. s. 110-112).

Ring (1999) fann även samband mellan kamratanknytning och den egna brottsbelastningen. Kamraternas förhållningssätt till brott och graden av brottsbelastning hos kamrater var de variabler som visade starkast samband med egen brottsbelastning. Vilket innebär att om man upplever kamraterna tolerant inställda till lagöverträdelser, det vill sägas har bristande *Belief*, ökar sannolikheten att man själv begår brott, detta eftersom kamraternas kontrollerande funktion är nedsatt (a. a. s. 23). Ring betonar att kamraternas uppskattning och positiva bemötande är något som har stor betydelse, kamraternas åsikter bryr man sig om (a. a. s. 164).

När det gäller samband mellan fritidsaktiviteter och brottsbelastning, visade undersökningen att involvering i konventionella fritidsaktiviteter som är i lärande syfte, såsom musikundervisning eller besök på bibliotek, var svagt relaterad till brott (a. a. s. 112).

5.2 What Adolescents Learn in Organized Youth Activities

What Adolescents Learn in Organized Youth Activities (Hansen, Larson & Dworkin, 2003) är en kvantitativ forskning som har genomförts inom ämnet ungdomsaktiviteter och dess effekt på ungdomar. Syftet med forskningen var att undersöka effekten av ungdomsaktiviteter som anordnades av ungdomarna respektive aktiviteter som anordnades av övriga instanser i samhället exempelvis skolan. I undersökningen delas utvecklingsprocesser in i två övergripande huvudområden, *intrapersonella* och *interpersonella* utvecklingsområden. Dessa två huvudområden delas i sin tur i tre kategorier var, som i rapporten kallas för *Six basic domains of learning experience*.

De *Intrapersonella* utvecklingsområdena består av tre (3) utvecklingskategorier;

- (1) Ungdomsaktiviteter underlättar identitetsarbete och identitetsforskning som bidrar till en utveckling av den egna identiteten. Ungdomarna får självkänedom och starkare känsla av vem man är.
- (2) Ungdomsaktiviteter kan ge ett sammanhang för utveckling av initiativförmåga, vilket sker genom att ungdomarna engagerar sig och tar utmaningar, de utvecklar sin förmåga att arbeta mot mål som omfattar att utarbeta planer, organisera sin tid och lösa problem.
- (3) Ungdomsaktiviteter omfattar utveckling av grundläggande känslomässiga, kognitiva och fysiska färdigheter. Ungdomar i verksamheter upplever att de utvecklar strategier i hur de kan handskas med starka känslor som ilska och de får insikter i hur man hanterar dessa känslor.

De *Interpersonella* utvecklingsområdena består av tre (3) utvecklingskategorier;

- (1) Ungdomsverksamhet tros främja social kompetens och utveckla sociala färdigheter och lagarbete. Tonåringar får gynnsamma förutsättningar att lära sig att samarbeta för att uppnå målen och utveckla ledaregenskaper.
- (2) Aktiviteter ger en unik kontext för att utveckla relationer med andra och skapa större förståelse för kamrater från olika etniska och sociala grupper, inbördes relationer inom ungdomsverksamhet kan förstärka internalisering av positiva "socialt främjande" normer, det

vill säga att ungdomsaktiviteter främjar sociala relationer och utökar peer-nätverk (kamratskap).

– (3) Ungdomar kan genom ungdomsverksamheter skapa sociala band till vuxna och därigenom även få tillgång till de vuxnes sociala kapital. Detta kan i sin tur förbättra ungdomarnas relationer till sina närstående (Hansen, Larson & Dworkin, 2003).

Resultaten tyder på att olika ungdomsverksamheter kan skapa en arena för ungdomar att skaffa sig erfarenheter och ta ansvar. Samtidigt kan gemenskapen och yrkesinriktade aktiviteter skapa täta möjligheter till upplevelser som är relaterade till identitet, socialt främjande normer och länkar till vuxna. Forskningen visar även att tonåringar upplever högre nivåer av motivation och kognitiva engagemang i ungdomsverksamheter än i andra sammanhang i livet.

5.3 Emotioner, sociala band och ritualer

Lindberg (1999) har genomfört 17 intervjuer med elva män och sex kvinnor, samtliga i åldrarna 18- 52 år och som hade erfarenheter av narkotikamissbruk. I studien diskuteras livet innan narkotikamissbruket samt vad det innebär att leva i ett missbruk. Viktiga frågor som avhandlingen lyfter upp och som vi finner relevanta för vår studie, är frågor om emotioner och känslor som väcks hos individen i förhållande till en grupp, även ritualers betydelse för individens känslor av tillhörighet och gemenskap (a. a. s. 7-9). Lindberg definierar känslor i detta sammanhang med *mekanismer som påverkar individens upplevelse av tillhörighet till olika grupper, vilket innebär att de har betydelse för den fortsatta livskarriären*” (a. a. s. 46-61).

Lindberg (1999) undersöker den emotionella aspekten på sociala band och sambanden mellan individens känslomässiga anknytning i förhållande till omgivningen. Författaren menar att emotioner i synnerhet skam och stolthet påverkar direkt kvaliteten på sociala banden, skamkänslor och känslor av stolthet är direkt kopplade till kvaliteten av individens sociala band, stabila sociala band skapas och upprätthållas genom ömsesidigt förtroende och tillit mellan individen och gruppen. Individens grundläggande drivkraft är att få uppleva intellektuell och emotionell samhörighet med andra människor, för att detta bli möjligt är det viktigt för individen att skapa sociala band till andra personer eller en grupp där blir individen bekräftad, där stoltheten får ersätta skamkänslor (a. a. s. 73-75).

Ett sätt för Lindberg (1999) att sätta sig in i dessa emotioner var att delta i AA-möten och 12-steps program, som författaren liknar med ritualer, detta i syfte att fånga upp emotioner och känslor som deltagandet i mötet genererades hos de intervjuade. Lindberg (1999) understryker att emotioner som individen förnimmer i specifika situationer och i mötet med andra som går igenom samma livsprocess som individen själv har stor betydelse för individens inre samtal och den självreflektion samt de behandlingar som individen involveras i. Dessa känslor kan vara trygghet, otrygghet, skam och skuld, som har stor betydelse för individens känsla av sociala band till andra och för identitetsutveckling.

Lindberg (1999) understryker vidare att viktiga faktorer som kan hjälpa individen vid vändpunkten är att dessa möten (AA) hålls av personer som har egen erfarenhet från missbruk och som berättar om sin egen väg ut ur missbruket. Detta hjälper individen att få perspektiv och relatera till sin egen livssituation samt kan socialiseras i ett nytt sammanhang. Känslan av gemenskap med gruppen under behandlingen har haft avgörande betydelse för om individens upplevelse av behandling varit positiv eller negativ. De flesta söker ny tillhörighet i detta skede och den nya gemenskapen kan ersätta förlusten av en annan gemenskap. Intervjupersoner som deltar i AA-möten känner tillhörighet genom att ingå i nya ritualer vilket ger de innebörder av hög emotionell energi (a. a. s. 215-231).

Lindberg (1999) lyfter även i studien betydelsen av gruppssymboler och menar att symboler skapar en gemensam gruppemoral och gruppssolidaritet. Symbolerna kan vara laddade med innebörder och mening som utgör länkar till medlemskap i olika grupper och den genererar emotionell energi hos individen gentemot gruppen som individen ingår i. Ju starkare den emotionella energin upplevs av individen desto starkare blir dennes känsla för gruppssymbolen som innebär också att individen upplever känsla av solidaritet med gruppen. (a. a. s. 124-126).

5.4 The Chicago Area Project (CAP)

Hilte (1996) skriver om The Chicago Area Project (CAP), som startades i början på 1930-talet av Clifford R. Shaw och Henry D McKay, vilka var forskare i Chicago under denna tid. På grund av den ekonomiska depressionen och den stigande arbetslösheten under mellankrigstiden, ökade det samhällsliga engagemanget för ungdomar. Syftet med projektet var att testa nya metoder för att förebygga ungdomsbrottslighet.

Projektets arbetssätt bestod i att använda sig av resurser i form av individer hämtade från lokalbefolkningen i varje aktuellt område, att med hjälp av lekmän som rekryterades från bostadsområdena hjälpa invånarna att mobilisera sina egna resurser för social kontroll och därigenom återknyta kontakten med kriminella gruppen. Genom att vända sig till vuxna som fanns runt ungdomarna hoppades man kunna skapa nya miljöer och därigenom påverka ungdomarnas beteende. I varje bostadsområde startades grupper som drevs och leddes av lekmän som hade erfarenhet av samma sociala värld (a. a. s. 50-51).

Varför valde man att satsa på lekmän med ett minimum av utbildning framför skolade socialarbetare? Shaw menade att socialarbetarna var olämpliga för att etablera personliga relationer med brottslingarna av två skäl. För det första hade de genom sin utbildning tillägnat sig rollen som överordnad expert och där ökade båda misstänksamheten och avståndet mellan vuxna och ungdomar. För det andra saknade de professionella socialarbetarna det intresse, engagemang och hopp som fanns bland de infödda lekmännen. Den grundidé projektet valt att lotsa ungdomarna ut ur kriminaliteten bestod i att möta dem som människor och återerövra deras personlighet. Shaw betonade vikten av att möta ungdomarna *ansikte mot ansikte* som var betydelsefullt i det förebyggande arbetet (Hilte, 1996).

5.6 Skilda världar

"Det är väl bra att vara drogfri, men sen måste man ju hitta något annat, och jag hittar fan aldrig något annat. Det blir en jävla tristess bara." (Skårner 2001, s. 288).

Citatet kommer från en intervjuperson i avhandlingen *Skilda världar* (Skårner (2001)). Skårner betonar att när individen genomgår ett utbrytningsförsök uppstår det ett vakuum, där individen behöver hitta ett alternativ som fyller upp vakuemet. Sker inte denna omstrukturering riskerar individen hamna i en trist tillvaro.

Skilda världar är en kvalitativ studie som består av 29 intervjuer med personer som hade erfarenheter av missbruksproblematik vid studiens tillfälle. Huvudsyftet med studien var att studera narkotikamissbrukarens sociala nätverk och dess betydelse i missbrukarens liv i det nya livet fritt från missbruk (a. a. s. 5). Skårner (2001) poängterar att social förankring i ett konventionellt liv har avhållande effekt på missbruket dock detta kan försvåras om individen har starka emotionella sociala anknytningar till missbrukarvärlden. Däremot om individen bygger starka sociala band och kontinuerliga sociala och psykologiska anknytningar till *konventionella sociala världar* samt ingår i en gemenskap som backar upp och stärker den

egna intentionen kan resultera i att individen känner ingen hemhörighet i missbrukarvärlden. För att upprätthålla en varaktig drogfrihet krävs det, att individen bryter kontakten med missbrukarvärlden och skapar en ny social identitet, och för att detta ska vara möjligt krävs det att individen släpps in och accepteras av det övriga samhället. Graden av *involvering* i missbruksvärlden i förhållande till *engagemang* i de sociala världar som tillhör ett konventionellt liv utgör ett grundfundament för hur processen ut ur missbruk utveckla (a. a. s. 315- 318). I takt med att individen utvecklas eller den omgivande situationen förändras och ställer nya krav förändras även behovet av stöd och gemenskap från nätverket. Detta innebär att nätverksfunktionerna måste utvecklas för att motsvara den nya livssituationen. Kan de nya behoven inte tillfredsställas inom ramen för den befintliga nätverkskapaciteten måste ”skapandet av nya sociala band” aktiveras. Skärner (2001) menar vidare att det sociala nätverket kan utgöra en resurs och referensram som kan ge individen impulser till nya sätt att se, tolka och aktivt påverka sin verklighet (a. a. s. 317-319).

5.7 Fri från narkotika

De sårbara, de positiva och de etablerade

Fri från Narkotika är en kvalitativ studie av Kristiansen (2000) som undersöker en grupp som har lämnat missbruk och kriminalitet bakom sig, och etablerat sig i en social integrerad och välfungerande tillvaro. Med social integrerad tillvaro menar Kristiansen inte endast drogfrihet, utan även ha lämnat kretsarna där förekommer narkotikamissbruk, har ordnat boende, sysselsättning, och nytt socialt nätverk och även delaktighet i föreningslivet.

Kristiansen (2000) poängterar att det krävs fem kriterier om en individ ska kunna bli fri från narkotikamissbruk: Det *första* kriteriet är att individen ska förändra sin inställning om droger och missbrukslivet och dess negativa konsekvenser och att individen därmed inser att en förändring måste ske. Det *andra* är att individen minskar användning av eller helt slutar med droger. Det *tredje* är att individen bryter sig loss från sociala banden som denne har till livet i missbruk. Det *fjärde* är att individen skapar kontakter som ger stöd åt individens strävan till förändring. Detta för att vara möjligt förutsätter att individen måste byta umgängeskrets där finns personer som har beslutat sig för att lämna missbruket. Det *femte* kriteriet är att individen har rotat in sig i det drogfria livet, exempelvis att individen engagerar sig i nya sammanhang som fritidsintesse eller studier.

Kristiansen (2000) betonar att sociala stöd och acceptans är grundläggande faktorer för att en individ med missbruksproblematik ska kunna förändra sitt liv. Omgivningens attityd av acceptans och bekräftelse kan bidra till att hantera skuld- och skamkänslor som individen kunde känna i förhållande till den sociala omgivningen utanför missbruket. Att individen och dess livshistoria, bemöts med en icke dömande attityd av omgivningen, utgör en avgörande faktor till utvecklingen av dennes nya identitet (a. a. s. 209). Kristiansen understryker att utmaningen efter drogfriheten ligger i att bygga upp och upprätthålla det drogfria livet.

Individens livserfarenheter av missbruk behöver inte vara bortkastad, menar Kristiansen (2000), att ha den erfarenhet i bagaget kan komma till nytta inte minst i arbetslivet och det kan ge en position i det ”vanliga samhället”. Samt att gå ut och berätta offentligt om att man har varit missbrukare är dessutom förpliktigande och kan därför även betraktas som ett sätt att markera avstånd till missbrukslivet (a. a. s. 213). Egna erfarenheter från missbruk för intervjupersonerna i undersökningen, har i vissa fall varit meriterande till att arbeta inom missbruksvården. Detta kan dock utgöra en stor utmaning för individen att dagligen konfronteras med andras drogproblem, som innebär i sin tur att drogfriheten ställs på hårdare prov genom att arbeta nära missbruket. Kristiansen (2000) kallar därför dessa individer för *De sårbara, de positiva och de etablerade* (a. a. s. 245-247).

5.8 Lyckas mot alla odds

Rydén-Lodi (2008) framhäver i sin studie *Lyckas mot alla odds: Protektiva faktorer vid upphörandeprocessen vid brottslig verksamhet*, som är en kvalitativ undersökning av personer med erfarenhet av missbruk, betydelsefulla faktorer som måste infinna sig vid utbrytningsförsök och som har avhållande effekt. Författaren poängterar att personlig mognad och inre motivation måste finnas, individen måste ha någon form av framtidstro och en förhoppning om en förändring är grundläggande faktorer för förändring (a. a. s.17). Vidare betonar författaren vikten av att ett stödande socialt nätverk och vänskapsrelationer i den nya världen då det inte är tillräckligt med den gamla umgängeskretsen, samt vikten av tillfredsställande fritid så att individen inte spårar ur. Författaren menar att aktiviteter, engagemang, arbete eller annan typ av sysselsättning ska vara klara när personen släpps från anstalt, dessa faktorer kan i sin tur skapa hederliga värderingar hos individen samt lagliga normer om hur man försörjer sig (a. a. s. 64).

5.9 Ideella verksamheter dit unga vänder sig för information och stöd

I ungdomsstyrelsens rapport (FOKUS 2007:14) presenteras en kvalitativ undersökning om ideella verksamheter som riktar stöd och hjälp till ungdomar. Datainsamlingen genomfördes av statistiska centralbyrån och pågick januari – mars 2005. Urvalet var ett obundet slumpmässigt urval bestående av 2 000 personer, 16–84 år. Syftet med studien var att öka kännedomen om hur ideella organisationer går tillväga för att stötta de ungdomar som vänder sig till dem för att få stöd och hjälp.

I undersökningen framgår det att många människor engagerar sig på grund av att de vill hjälpa andra ur situationer som de själva befunnit sig i och kunna ge det stöd de själva upplever att de inte fick av samhället. Vidare betonar undersökningen vikten av att ha egna erfarenheter av den problematik man arbetar med, det vill säga unga som kontaktar organisationernas verksamheter är ofta medvetna om att de med stor sannolikhet kommer att mötas av en person som har egna erfarenheter som påminner om deras egna erfarenheter och därigenom blir det lättare att sätta sig in i hur de själva har det och upplever sin situation.

En annan förutsättning som rapporten lyfter fram är att ideella organisationer har större möjligheter till ”flexibla lösningar”, då stödet bör möta individens behov och förutsättningar istället för det omvända. Enligt rapporten upplever ungdomarna att väntetiden för offentliga insatser är långa, vilket skapar känslor av uppgivenhet hos de unga. Däremot utgör tillgängligheten, flexibilitet och framkomligheten viktiga faktorer som underlättar för de unga som befinner sig i svåra situationer att få hjälp här och nu; *Omedelbar hjälp kan vara skillnaden mellan en vändpunkt och förvärrade problem* (a. a. s. 154-198).

5.10 Sammanfattning av tidigare forskning

För att, om möjligt, kunna se och tydliggöra vilka sociala krafter och sociala mekanismer som är verksamma i relationen mellan individ och gruppen/nätverket och på vilket sätt de påverkar individen att stanna kvar i gruppen/nätverket så behövde vi fördjupa oss i ovanstående studier. Vad gör gruppen/nätverket med individen? Vad är gruppen/nätverket, vilka är gruppen/nätverket? Kan vi förstå aktiviteter i en grupp på andra sätt än det som för ögonen sker? Kan aktiviteter ha en djupare betydelse där själva aktiviteten egentligen är underordnad betydelsen för de inblandade?

6. Resultat och analys

I detta kapitel redovisas vår empiri. Kapitlet är disponerat efter informanternas centrala teman, vilka varit gemensamma vid samtliga intervjuer. Vi redogör för nyanser i svaren och väver samman resultatens från samtliga intervjuer. Som vi redan poängterat i metodavsnittet är samtliga informanternas namn avkodade, dock citat är personliga och används för att exemplifiera respektive tema. Dessa teman överlappar varandra något, och somliga citat kunde ha passat in i ett annat tema än där det är skrivet. Denna överlappning ska inte betraktas som en brist, utan vi vill snarare framhäva att den är empiri i sig själv, det visar nämligen på fenomenets komplexitet. I anslutning till varje resultattema analyserar vi direkt respektive tema. För att hålla den röda tråden levande samt för att stödja våra resonemang i analysdelen har vi valt att återanvända vissa citat ur resultatavsnittet vilket bidrar till förtydligandet av studiens analys.

6.1 Olika vägar till Unga KRIS

Utifrån uppsatsens syfte; ”att fördjupa förståelsen av ungdomars möjlighet till att bryta en kriminell livsstil, genom att undersöka hur medlemmar i organisationen Unga KRIS berättar och förklarar *hur* och på *vilka sätt* organisationen Unga KRIS påverkar sina medlemmar och dem själva” fann vi det intressant och relevant att undersöka frågan om hur och var informanterna kom i kontakt med organisationen, vad den första kontakten innebar för unga vuxna och hur kontakten påverkade dem. Efter bearbetning av materialet, kom vi fram till att informanterna kom i kontakt med Unga KRIS på olika vägar; genom besök vid behandlingshem (SiS), genom Unga KRIS samverkan med olika myndigheter eller på annat sätt.

6.1.1 Resultat Olika vägar till Unga KRIS Genom att besöka behandlingshem (SiS)

En väg in till Unga KRIS är genom att Unga KRIS besöker olika behandlingshem, exempelvis SiS, där de erbjuder ungdomarna två program; *tolvstegsprogrammet* och *påverkansprogrammet*.

Kim berättar om sin väg in till Unga KRIS: ”(...) jag kom till... behandlingshem... det var där jag verkligen utvecklades, det är där min resa började... genom tolvstegsprogrammet... jag träffade X och han var med i Unga KRIS...”.

Kai beskriver sin väg till organisationen: ”... genom tolvstegsprogrammet träffade jag dem (Unga KRIS), då berättade de att de jobbar här och de ville att jag ska komma hit (...) jag gick med direkt och de sa att jag skulle vara här varje dag och jag var desperat efter hjälp så det var bara att gå hit”.

Robin berättar om sin väg in i Unga KRIS:

“Det var genom ungdomshemmet... jag skulle hem... de tyckte det skulle kännas tryggt, så kollade min kontaktperson då fanns det KRIS... så hamnade jag i påverkansgrupp som handlar om att man går igenom ett program på 20 veckor... man går igenom moral och etik, går igenom våld, drog, drogsuget, sätta finger på känslor, skillnad på rädsla och respekt, umgänge med familj... målet är att under 20 träffar påverka ungdomarna... att man får de i rätt spår i livet... där fastnade jag...”

Robin berättar vidare att mottaglighet är en viktig förutsättning för att påverkansprogrammet skall fungera: *“Vissa påverkas så klart... jag är en av dem som påverkades väldigt mycket... jag stannade och ville påverka ... men det är som alla andra måste man vara mottaglig själv... så länge du inte är mottaglig så fungerar ingenting som du säger till ungdomen”*.

Samverkan med myndigheter

Vägen in i organisationen var för Charlie genom samverkan mellan Unga KRIS och myndigheter:

“(...) efter studenten ... hamnade jag i en längre arbetslöshet... jag hade socialbidrag... Sedan hamnade jag i en grupp ... som var ett lokalt projekt... i samarbete mellan socialtjänsten och arbetsmarknadsenheten för arbetslösa ungdomar som hade socialbidrag... KRIS ordförande hade varit i kontakt med min handledare... och sagt att han sökte en yngre... som hade hjärtat på rätt plats... han sa att man inte fick dricka alkohol och inte använda droger... jag tyckte det lät lite tråkigt. Vara helt utan alkohol? ... jag tänkte... i tre månader kan jag hålla mig helt nykter, och sedan var jag kvar... jag har äntligen hittat hem...”

Genom andra vägar;

Lo berättar om sin väg in i Unga KRIS:

“Jag bodde hos en familj som är vän med P som är med i KRIS, och de pratade med mig varför är du inte med KRIS?... jag sa vad är KRIS för någonting? De berättade kriminellas revansch i samhället, att de hjälper de som har suttit inne eller de som är på väg och göra någonting att inte hamna i den situationen, att bygga upp sig själv, skaffa jobb och ... då fick jag träffa P, då sa han ... att jag kan vara din kontaktperson... jag har några krav, ... inga droger, ingen alkohol ... jag kom med i Unga KRIS ... jag skulle inte byta någon av de här dagarna från KRIS till någonting annat ... de hjälper mig när jag mår dåligt och vill prata med någon de är där för mig, det är så underbar ”.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att informanterna har kommit i kontakt med Unga KRIS genom olika vägar. Dock det gemensamma för samtliga informanter är att när de fick kunskap om organisationen, valde de att bli medlemmar.

6.1.2 Analys Olika vägar till Unga KRIS

I denna del använder vi huvudsakligen teorin om sociala band (Hirschi 2009) för att analysera materialet genom att söka efter det som informanterna lyfter fram med egna ord och som de upplever varit verksamt och haft en avgörande betydelse för dem. Detta hjälper oss att se vad ungdomarna saknar eller har sökt, i termer av sociala band samtidigt som vi ser hur organisationen strävar efter att tillgodose ungdomarnas behov av (starkare) sociala band i termer av anknytning [attachment], involvering (delaktighet) [involvement], åtagande

[commitment] samt övertygelse [belief]. Utifrån resultatet kommer vi fram till att Organisationen Unga KRIS bedriver uppsökande verksamhet som innebär besök vid behandlingshem, exempelvis SiS. Det är dock mötet sett genom ungdomarnas perspektiv och deras upplevelser av kontakten med Unga KRIS vi fokuserat på i analysdelen. Här nedan beskriver och förklarar ungdomarna hur de kom i kontakt med Unga KRIS och i vilken situation de befann sig i, när den för ungdomarna avgörande kontakten togs.

Kim berättar om sin väg in i Unga KRIS: *"(...) jag kom till... behandlingshem... det var där jag verkligen utvecklades, det är där min resa började... genom tolvstegsprogrammet... jag träffade X och han var med Unga KRIS..."*

På behandlingshemmet kom Kim i kontakt med X som redan var medlem i Unga KRIS. Här handlar det först och främst om en situation där Kim tagit eller är på väg att ta ett avgörande och betydelsefullt beslut i sitt liv. På detta behandlingshem fanns även X som Kim knyter kamratliga band till; en *anknytning*. I relationen mellan dem växer det hos Kim fram en ny *övertygelse* om att Unga KRIS kan erbjuda ett alternativ, en ny gemenskap och samtidigt vara en väg ut från den situation Kim vill lämna bakom sig om hen tar till sig Unga KRIS värdegrunder. Man skulle kunna se X som en familjemedlem, en representant för Unga KRIS, som ger Kim visioner om trygghet, värme, meningsfullhet och skydd. Motsvarande vad en *anknytning* till det vi nära förknippar med vad en familj kan erbjuda sina familjemedlemmar och som Kim känner ett behov av och därför söker.

Kai berättar om sin väg in i organisationen: *"... genom tolvstegsprogrammet träffade jag dem, då berättade de att de jobbar här de ville att jag ska komma hit (...) jag gick med direkt och de sa att jag skulle vara här varje dag och jag var desperat efter hjälp så det var bara gå hit"*.

För att delta i tolvstegsprogrammet, en aktivitet som organisationen Unga KRIS håller i, krävs det av informanten att denne redan har en övertygelse som dessutom understöds av Unga KRIS. En av representanterna för Unga KRIS erbjuder informanten att besöka organisationen. I termer av sociala band kan vi här tolka erbjudandet av "besöket" till ett erbjudande av en fördjupad, och därmed starkare, *anknytning* till Unga KRIS. Samtidigt kan erbjudandet av att besöka Unga KRIS, även tolkas som ett erbjudande av delaktighet eller *involvering* som innebär att Kai aktivt är sysselsatt tidsmässigt i Unga KRIS verksamhet så mycket som möjligt och därmed får Kai mindre tid till annat, vilket samtidigt i sig kan tolkas som ett *åtagande* i Unga KRIS verksamhet. En sammanfattning blir därför att informanten redan hade

en *övertygelse* och sökte *involvering* och på köpet fick en fördjupad *anknytning* och ett *åtagande* som alla korresponderar positivt med informantens *övertygelse*.

Ett annat sätt för organisationen Unga KRIS att komma i kontakt med ungdomar, är genom organisationens påverkansprogram, vilket Robin förklarade som sin väg in i organisationen:

“Det var genom ungdomshemmet... jag skulle hem... de tyckte det skulle kännas tryggt, så kollade min kontaktperson då fanns det KRIS... så hamnade jag i påverkansgrupp ... målet är att under 20 träffar påverka ungdomarna... att man får de i rätt spår i livet... där fastnade jag...”

Robins första kontakt med Unga KRIS togs genom kontaktpersonen. Robin beskriver att hen upplevde både rädsla och ambivalens över att lämna institutionens trygghet och kontroll för att åka ”hem”. Denna kontakt resulterade i att Robin därefter deltog i en påverkansgrupp anordnad av organisationen Unga KRIS. I påverkansprogrammet arbetar man pedagogiskt med värdegrunder, bemötande och medvetandegörande av handlingsalternativ. Robins upplevda otrygghet att lämna institutionen för att åka ”hem” kan vi tolka som ett sökande efter anknytning. Påverkansprogrammet kan vi tolka som att det svarar mot och samtidigt stärker Robins övertygelse, och att detta påverkansprogram samtidigt öppnar dörren för den hen sökte, nämligen en fördjupad relation, anknytning till Unga KRIS vilket efter programmets slut resulterade i involvering och åtagande i organisationens verksamhet.

Ett ytterligare sätt för organisationen att söka upp ungdomar är genom samverkan med myndigheter exempelvis; socialtjänsten, polisen, arbetsförmedlingen, kriminalvården med flera. Charlie berättar om sin resa in i Unga KRIS genom denna samverkan: *“(...) efter studenten ... hamnade jag i en längre arbetslöshet... Sedan hamnade jag i en grupp ... som var ett lokalt projekt... KRIS ordförande hade varit i kontakt med min handledare... och sagt att han sökte en yngre... som hade hjärtat på rätt plats... jag har äntligen hittat hem...”*

Efter studierna blev informanten arbetslös en längre tid och hamnade i ett samverkansprojekt och uppmärksammades och bekräftades i ett erbjudande om ett uppdrag. Detta menar vi är ett tydligt exempel på hur stark Charlies längtan var efter ett sammanhang, ett ”hem”, även om det skulle innebära motkrav. Citatet *”jag har äntligen hittat hem”* visar oss tydligt vad Charlie saknade i sin situation. I termer av anknytning symboliserar Unga KRIS ett hem med regler och normer som, om man följer dem, välkomnar individen och ger den ett nytt sammanhang

genom involvering i Unga KRIS och åtagande genom uppdrag för organisationens verksamhet.

Lo berättar om sin väg in i Unga KRIS: *"Jag bodde hos en familj som är vän med P som är medlem i KRIS, och de pratade med mig varför är du inte med KRIS? ... jag kom med i Unga KRIS ... jag skulle inte byta någon av de här dagarna från KRIS till någonting annat ... det är så underbart"*.

Denna berättelse påminner om den tidigare (ovan) och handlar också om bekräftelse, meningsfullhet, tillit och tydlighet vilka är faktorer som vi ofta ser som självklara i en familjesituation. Här ser vi Isas sökande efter anknytning som en stark drivkraft som gör det möjligt för Lo att gå med på de motkraven om att inte använda alkohol- och droger. Starka band skapar tillit vilket i sig gör det möjligt för individen att dela det svåra med andra i Unga KRIS vilket Lo så tydligt beskriver som att *"det är så underbart"*.

Vi kan utifrån informanternas utsagor dra slutsatsen att vid första mötet med unga KRIS skapades det ett kamratskapligt band mellan informanten och Unga KRIS. Detta kan vi tolka utifrån studien genomförd av Ring (1999) som utgår ifrån Hirschis teori om sociala band och finner samband mellan brottsbelastning och de variabler som rör social anknytning till kamrater. Ring (1999) betonar den kamratskapliga anknytningen och dess effekt på ens egen förhållningssätt och övertygelse och menar att kamraternas uppskattning och positiva bemötande är något som har stor betydelse, vars åsikter man bryr sig om. Strak anknytning oavsett till vilka personer det än gäller, kan leda till förstärkning av spärren mot brott enligt teorin, och tvärtom. *"Om inte individen har starka sociala band till det omgivande samhälle ökar risken för brott eftersom individen är fri att avvika"*.

Utifrån informanternas berättelser om sina olika vägar till Unga KRIS kan vi konstatera att den kamratskapliga anknytningen som sker i det positiva mötet med Unga KRIS resulterar i att informanten tar till sig Unga KRIS paroller och förhållningssätt (övertygelser/ belief) som i sin tur har avhållande effekt gällande missbruk och kriminalitet. Detta blev tydligt när Charlie accepterade organisationens krav på livsförändring: *"... han sa att man inte fick dricka alkohol och inte använda droger... jag tyckte det lät lite tråkigt. Vara helt utan alkohol? ... jag tänkte... i tre månader kan jag hålla mig helt nykter, och sedan var jag kvar... jag har äntligen hittat hem..."*.

Ring (1999) framhäver att kamraternas uppskattning och positiva bemötande är något som har stor betydelse, de vars åsikter man bryr sig om. Detta gäller även Robin som genom

delaktighet i påverkansprogram skapade kamratliga band till de övriga deltagarna, och fick därmed nya övertygelser om moral och etik: *“... man går igenom moral och etik, går igenom våld, drog, drogsuget, sätta finger på känslor, skillnad på rädsla och respekt... Vissa påverkas så klart... jag är en av dem som påverkades väldigt mycket...”*

Intrycken och effekten av informanternas möte med Unga KRIS kan vi även relatera till och förklara utifrån ett *socialt nätverksperspektiv* av Forsberg & Wallmark (2002). Författarna framhåller att när en individ befinner sig i en förändringsprocess uppstår nya behov av tillhörighet till ett nytt nätverk. Om dessa behov inte tillfredsställs i det befintliga nätverket måste skapandet av nya sociala band aktiveras. Detta blir tydligt när Kai gör valet att gå med i Unga KRIS; *(...) de sa att jag skulle vara här varje dag och jag var desperat efter hjälp så det var bara gå hit”*.

I tidigare studie Rydén-Lodi (2008) *Att lyckas mot alla odds* som vi lyfter upp i studiens bakgrund, betonas vikten av ett stödjande socialt nätverk när individen befinner sig i ett utbrytningsförsökt. Vilket var fallet för Robin, Unga KRIS utgjorde det stödjande sociala nätverket; ett tryggt hem: *“Det var genom ungdomshemmet... jag skulle hem... de tyckte det skulle kännas tryggt, så kollade min kontaktperson då fanns det KRIS... där fastnade jag...”*.

Vi framhåller utifrån ovan att en stabilt och stödjande socialt nätverk med trygga relationer, som kan ge informanten nya strukturer på vardagen har betydande roll för att ta avstånd från kriminalitet. Vidare är vår tolkning att tillgång till stabila, drogfria sociala nätverk där informanterna kan knyta nya kamratliga band upplevs av informanterna som centralt för att definitivt kunna lämna tidigare livsstilen. Eftersom dessa nya sociala nätverk erbjuder informanten en möjlighet att fylla det sociala vakuum som uppstår när denne klipper banden till den gamla livsstilen och dess tillhörande sociala nätverk.

I tidigare forskning av Kristiansson (2000) som vi kan ta stöd av framkommer det att sociala interaktioner ställer krav på individen att ta hänsyn till de regler och bestämmelser där samspelet sker, vilket gällde för Kai: *(...) jag gick med direkt och de sa att jag skulle vara här varje dag och jag var desperat efter hjälp så det var bara gå hit”*. Kai ville gå med i Unga KRIS nätverk även om medlemskapet förutsätter daglig närvaro.

Vi anser att en avgörande faktor som bidrog till att Kai skulle kunna orientera sig mot det nya livet var att Unga KRIS erbjöd ett tillgängligt socialt nätverk vilket gjorde att det inte uppstod något tidslapp mellan Kais behov och den omedelbara hjälpen som hen fick. Detta betonas

även av Skårner (2001) i *Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap* som vi i bakgrunden refererade till; att vägen ut ur missbruk är intimt sammanknippad med vägen in i samhälle. Kai som befann sig i ett desperat tillstånd, behövde ett tillgängligt och stabilt socialt nätverk som backar upp och stärker dennes inre intention om förändring, även om delaktigheten var förpliktigad. Vikten av tillgänglighet framhävas även i studien *Ideella verksamheter dit unga vänder sig för information och stöd* (FOKUS 2007:14). Studien poängterar att tillgängligheten, flexibilitet och framkomligheten är viktiga faktorer som underlättar för de unga som befinner sig i svåra situationer att få hjälp här och nu; *Omedelbar hjälp kan vara skillnaden mellan en vändpunkt och förvärrade problem*. Kai sätter ord på vikten av den omedelbara hjälpen: (...) *jag var desperat efter hjälp så det var bara att gå hit...*”.

6.1.3 Sammanfattning

En röd tråd finner vi i ovanstående; en motiverad informant som befinner sig i ett pågående utbrytningsförsök kom (genom olika vägar in) i kontakt med Unga KRIS, vidare har informanten en stark önskan om att bli synlig på strandkanten och tagen i anspråk genom att få ingå i den nya gemenskapen i Unga KRIS. Unga KRIS erbjuder på detta sätt ett alternativ till tidigare arenor som för informanten varit dysfunktionella. Ungdomar har generellt lättare att identifiera sig med andra ungdomar och i synnerhet identifiera sig med andra ungdomar *med liknande erfarenheter*.

Vi drar slutsatsen att Unga KRIS har haft stor betydelse i informanternas process under utbrytningsförsöken och kunnat fånga upp deras rädslor och tvivel och i stället erbjudit nya sociala band, ett socialt nätverk där de får trygghet och skydd. Unga KRIS verkar på detta sätt som ett skyddsnät som håller kvar informanterna när de har kommit upp till stranden så att de inte spolats tillbaka ut i havet igen vid nästa högvatten såsom Svensson (2007) uttryckt det.

6.2 Samtal & gruppsamtal

Vi beskrev ovan informanternas väg in till Unga KRIS som skedde genom organisationens uppsökande verksamhet. Efter mötet med Unga KRIS, valde informanterna att bli medlemmar i organisationen. Under följande tema kommer vi att presentera informanternas upplevelser av att vara medlemmar i organisationen och delta i dess rutiner och arbetssätt.

En av Unga KRIS huvudsakliga rutiner är gruppsamtal. För de flesta av informanterna har deltagandet i gruppsamtalen varit en viktig del av processen att etablera sig i organisationen.

6.2.1 Resultat Samtal & gruppsamtal

Kim berättar:

"(...) vi började med de små grupperna, vi satt där, vi delade med oss om vad vi kände, vad känner jag i dag, sätta finger på våra känslor, mitt känsloliv har hela tiden varit ett stort trassel, ... glad eller arg... påtänd eller avtänd, resten ingen aning vad jag känner, vad då känslor? och bara titta folk i ögonen överhuvudtaget det varit en lång process och utveckling... jag har verkligen utvecklats, jag kan se det".

Kim fortsätter att beskriva sin känsla av att samtala i grupp:

"(...) jag har ju pratat på ganska mycket om utanförskap och känslan av att inte vara riktigt som alla andra, eller att känna sig speciell på flera sätt, och det utvecklas om man betar sig lite annorlunda ... och får höra upprepade gånger; du är så dum... du är så konstig (...) men just det här att vara ärligt och sitta i grupp med flera människor... så ärliga de kan vara, precis hur de känner hur det såg ut och, det skapar otroligt trygghet och tillit, kärlek, fler människor som sitter och är helt ärliga om hur de mår framförallt vad de har gjort, hur de tog sig ur... och jätte viktigt att känna att det finns fler som har mått som mig... och jag är inte ensam ... väldigt viktigt att känna den där identifieringen att jag är inte ensam ... jag har rensat min ryggsäck och skam och skuld och hat och allt vad det är".

Kim går ännu djupare in i sin reflektion om samtalens effekt och vikten av att bearbeta tidigare trauman med hjälp av gruppsamtalen:

"... Alla förlusterna måste bearbetas... jag hade ganska jobbig uppväxt... växte upp med en mamma som var alkoholist och narkoman... jag hade ångest som barn... ett barn som har ångest blir inte snyggt alls... vi har... bearbetat våra egna grejer...".

För Kim är det viktigt att även föra dialog med sig själv:

"jag får ta det väldigt lugnt och påminna mig själv och gå genom vad jag har gjort och skriva ner, för det första var jag tacksam för vad jag gjort bra... inte såra folk, och om jag har varit otrevligt bitt om ursäkt... jag hade tålmod jag var kärleksfull, jag satt med två kvinnor och berättade om mitt liv ... jag är modig, jag berättar, föreläser och jag gör mycket osjälviska handlingar och det är som ger så ... mycket."

Charlie berättar om sin upplevelse och omgivningens reaktion när hen för första gången uttrycker högt sina funderingar kring föräldrarnas alkoholvanor:

"Det var första gången tanken slog mig att mina föräldrar faktiskt hade problem med sin alkohol... i och med att jag har kunnat prata med folk i föreningen, kunnat lyssna på folk i föreningen, och folk har berättat... har jag vågat börja röra vid ämnet och tänkt; undrar om de har problem?(...) det var... första gången jag sa högt att mina föräldrar har problem med alkoholen... i samma sekund som jag sa det, jag ville bara slå mig själv, jag tänkte vad är det jag säger? och så var det ingen som lyfte ens på ögonbrynen, och ... blir inte de så här: nämen lilla gumman! utan de bara; ah, så kan det vara... jag

finns här om du vill prata... de struntar inte i det, men de gör inte någon stor grej heller, utan man får sitta där själv och... smaka på idén... jätligt skönt att släppa lite på den där skammen...”

Charlie tycker att det är en fördel för Unga KRIS som har tillgång till vuxna i moderorganisationen KRIS, då kan man få synpunkter utifrån ett *vuxenperspektiv*:

” (...) det som är bra med föreningen är det att eftersom Unga KRIS också samarbetar med vuxna KRIS, så finns det... någon i alla åldrar. Om man är lite yngre och så känner man att man börjar få tankar som ... leder dig till det gamla livet, du kanske börjar och prata med din kompis i föreningen som är gammal... inom föreningen får man kontakt med någon från 18 sedan hela vägen upp till liksom 60...det är sådant stort åldersspann som ändå jobbar åt samma håll”.

Robin berättar om en svår situation som ställde henom inför sitt livs största val, hen fick stor hjälp genom att rådfråga de vuxna i KRIS med att hur hen ska ta ställning i situationen:

” (...) Jag blev rånad i mitt hem, då ställdes jag inför största valet i mitt liv, att gå till polisen eller ta hand om mig själv och då tillbaks till den falska stoltheten... då blir det bara fel... Jag valde att lyssna på alla andra... fick jätte mycket stöd, suttit jätte mycket med alla här på KRIS, till slut efter två dygn gick jag till polisen”.

6.2.2 Analys Samtal & gruppsamtal

”... jag hade ångest som barn... ett barn som har ångest blir inte snyggt alls... ” Kim.

Citatet tyder på personlig mognad och vi tycker att det krävs mod och inre styrka av en människa för att genomgå en sådan djup resa genom sig själv och verbalisera sina insikter. Utifrån ovan resultat anser vi att gruppsamtalen kan erbjuda informanterna viktiga förutsättningar för att bygga upp förtroende och tillit till andra medlemmar. Informanterna upplever att stämningen i gruppsamtalen präglas av tillit, öppenhet och inkludering. Detta skapar en trygghet och stabil plattform för de ska kunna öva på tillit till andra människor, samt att våga uttrycka sina känslor av skam, skuld och uppgivenhet som de har under uppväxten buri inom sig. Stämningen gör att de vågar blicka tillbaka, reflektera över och få insikt om sin uppväxt samt relatera sina erfarenheter till de övriga gruppmedlemmarna.

Social nätverksteorin av Forsberg & Wallmark (2002) betonar vikten av ett socialt nätverk där individen gärna kan söka sig till när det uppstår en svår situation och kräver hanterbarhet. Enligt teorin kan nätverket ge individen nya perspektiv och nya sätt att se på sin situation vilket i sin tur kan underlätta förändringsprocessen som individen genomgår.

Informanterna berättar att de får stöd av nätverket Unga KRIS och att de upplever stödet på olika sätt och i olika situationer; det kan vara praktiskt och/eller känslomässigt stöd.

Kim får perspektiv på sina genom samtal i grupp:

"(...) vi började med de små grupperna, vi satt där, vi delade med oss om vad vi kände, mitt känsloliv har hela tiden varit ett stort trassel, ... glad eller arg... påtänd eller avtänd, resten ingen aning vad jag känner, vad då känslor? det varit en lång process och utveckling... jag har verkligen utvecklats, jag kan se det".

Vår analys av berättelsen är att genom delaktighet i de processer som pågår i nätverket får Kim större medvetenhet om sig själv, får nya perspektiv på sin uppväxt och därmed kan hen identifiera sina känslor.

Robin fick praktiskt stöd av nätverket för att kunna hantera en inbrottssituation:

" (...) Jag blev rånad i mitt hem, då ställdes jag inför största valet i mitt liv, att gå till polisen eller ta hand om mig själv och då tillbaka till den falska stoltheten... då blir det bara fel... Jag valde att lyssna på alla andra... till slut efter två dygn gick jag till polisen".

Robin befann sig efter inbrottet mellan två val; antingen att agera själv och gå tillbaka till "den falska stoltheten", eller att välja agera utifrån vägledningen från nätverket. Robin får stöd av organisationen för att kunna fatta rätt beslut som bygger på Unga KRIS paroller.

Vi kan tolka Robins situation och agerande utifrån ett *socialt nätverksperspektiv* enligt Forsberg & Wallmark (2002). Enligt författarna att en individ som befinner sig i ett specifikt sammanhang påverkas denne av nätverkets sociala miljö och koder; det *jag* gör får sin betydelse genom hur *jag själv* och *andra* benämner det. Den *jag "är"* formas i löpnade interaktion mellan mig och omgivningen, där jag samtidigt deltar i skapandet av deras identiteter. Nätverkets omdöme påverkar de val individen gör och hur denne agerar i olika situationer. Hade Robin agerat på ett sätt som av samhället och sociala nätverket (Ungs KRIS) betraktas som ett icke konformt (olagligt) sätt, detta skulle innebära att Robins agerande motverkar Unga KRIS normer och paroller, framför allt hederlighet. Det praktiska stödet gör att Robin får nya perspektiv på att det finns andra, av samhället accepterade, sätt att gå tillväga för att kunna lösa ett problem.

Vi kan även relatera påverkan av gruppsamtalen till Hirschis teori om sociala band i *Causes of Delinquency* (2009). Gruppsamtalen är ett sammanhang där informanten får bekräftelse, meningsfullhet och tillit, dessa faktorer kapar sociala och känslomässiga *anknytningar* mellan informanten och de övriga gruppmedlemmarna, och därigenom växer det fram hos informanten nya *övertygelser* genom att ta till sig värderingar, normer och regler som av Unga KRIS anses vara goda och positiva. Därav uppmuntras informanten till nya *åtaganden* för att kunna nå de mål som bedöms vara goda och eftersträvansvärda av organisationen, nämligen att sprida Unga KRIS paroller (hederlighet, kamratskap, drogfrihet och solidaritet) bland ungdomar vilket i sig har ett *förebyggande* påverkan. *Involvering* i organisationens aktiviteter

är ett sätt för informanten att uppfylla sitt åtagande, för Kim sker detta genom tolvstegsprogrammet: ”... *I tolvsteg blev jag vägled... nu vägleder jag andra... det är så här i Unga KRIS också att vi ska agera, vi ska bli som förebilder*”. Vi tolkar detta att genom åtagandet agerar Kim som *en förebild* vilket i sig har ett förebyggande funktion.

Om vi drar likheter mellan Unga KRIS gruppsamtal och en ritual, kan vi dra slutsatsen att gruppsamtalen är en lyckad ritual utifrån Randall Collins definition av ritualer i *Emotioner och ritualer* (Dahlgren & Starrin, 2004). Enligt Randall Collins att för varje lyckad ritual sker det saker och ting som gör att de som deltar i ritualen, kommer i ett gemensamt stämningläge och utvecklar en ömsesidig uppmärksamhet och gemensamma emotioner. Utifrån denna teori kan vi konstatera att den ärligheten och öppenheten som präglar gruppsamtalen sakpar ett stämningläge som underlättar för informanterna att känna trygghet, vilket var väldigt viktigt för Kim: (*...*) *just det här att vara ärligt och sitta i grupp med flera människor... så ärliga de kan vara... det skapar otroligt trygghet och tillit och kärlek... väldigt viktigt att känna den där identifieringen att jag inte är ensam ...*”.

Randall Collins menar vidare att det viktiga i sammanhanget är att *emotionen smittar av sig* bland de närvarande, och den dominerande känslan kommer att driva ut andra konkurrerande känslor så att man kommer i en slags rytmisk fysiologisk samklang med varandra. Utifrån detta anser vi att den tillitsfulla stämningen som präglar gruppsamtalen smittar av sig, följaktligen känner informanterna sig sedda, hörda och bekräftade. Detta i sin tur skapar en process som vi kan kalla för ”*känslomässig rensning*”, det vill säga att känslor av tillit och trygghet driver ut känslor av skam, skuld och rädsla. För Kim var den trygga stämningen som präglade gruppen avgörande för att rensa sin ryggsäck: ”... *jag hade ganska jobbig uppväxt... jag har rensat min ryggsäck och skam och skuld och hat...*”.

Charlie belyser vikten av gruppens attityd och berättar att gruppens icke-dömande attityd hjälpte henne att bli av med skambördan: ”... *Första gången jag sa högt att mina föräldrar har problem med alkoholen... och så var det ingen som lyfte ens på ögonbrynen, och ... blir inte de så här: nämen! utan de bara; ah, så kan det vara... skönt att släppa lite på den där skammen...*”.

Tidigare studie av Lindberg (1999) poängterar emotioners betydelse för individer och dess effekt i samspel med grupper. Författaren menar att emotioner som individen förnimmer i specifika situationer och i möten med andra under livsprocessen har stor betydelse för behandlingar som individen involveras i. Dessa känslor kan vara trygghet och otrygghet,

skam och skuld, som har stor betydelse för individens känsla av sociala band till andra och för identitetsutveckling. Känslan av gemenskap med gruppen under behandlingen har varit avgörande om behandlingen (eller den processen som informanterna i vår studie går igenom) har upplevts som positiv eller negativ. De flesta i detta livsskede söker ny tillhörighet och den nya gemenskapen kan ersätta förlusten av en annan gemenskap. Vi kan se en röd tråd i Charlies och Kims berättelser; att de vågar i gruppen reflektera över och omvärdera sina uppväxtförhållanden, de bemöts med acceptans och en icke-dömande attityd vilket har haft stor betydelse för deras inre resa och utvecklingen av deras nya identiteter.

Lindberg (1999) menar vidare att karaktären av de sociala banden som individen får till en grupp påverkas främst av graden av kommunikationen mellan parter, och då främst den emotionella kommunikationen. Denna karaktär kan vi se genom Kims berättelser: "... *Alla förlusterna måste bearbetas... vi har... bearbetat våra egna grejer...*". Kim vågar visa sin sårbarhet och berättar om sina svåra uppväxtförhållanden, vilket var betydande för att hen ska kunna knyta känslomässiga band till övriga organisationens medlemmar samt att förmå påbörja en bearbetningsprocess.

Vi kan tolka de processer av identifikation och "igenkänning" som informanterna genomgår i gruppsamtalen utifrån ungdomsstyrelsens rapport (2007:14) *Ideella verksamheter dit unga vänder sig*. Rapporten understryker att människor engagerar sig på grund av att de vill hjälpa andra ur situationer som de själva har varit i. Ungdomar som kontaktar organisationerna är ofta medvetna om att de kommer att *mötas av en person som har egna erfarenheter som liknar deras egna*. Studien betonar vidare att genom den frivilliges egna erfarenheter kan han eller hon *dels sätta sig in i hur den som kontaktar känner sig och tänker dels sätta ord på känslor* vilket kan vara en lättnad för unga som ska förklara sin situation. Detta var fallet för Kim som träffar X på tolvstegsprogrammet, X redan var medlem i Unga KRIS. Kim identifierar sig med X och mötet mellan de två var avgörande för att Kim skulle kunna fatta ett beslut och börja sin resa mot Unga KRIS: "(...) *jag kom till... behandlingshem... det var där jag verkligen utvecklades... genom tolvstegsprogrammet träffade jag X och han var med Unga KRIS... det är där min resa började*".

6.2.3 Sammanfattning

Det som händer när medlemmarna i Unga KRIS deltar i gruppsamtalen är att det uppstår emotioner och känslor i en process i vilken stabila sociala band skapas och upprätthålls genom ömsesidigt förtroende och tillit mellan individen och gruppen. Detta görs i mötet med

andra i gruppsamtalen hos Unga KRIS som också går igenom samma livsprocess som individen själv vilket också påverkar identitetsutvecklingen och stärker samtliga sociala band till det, för individen (informanten), nya nätverket Unga KRIS som också gör det lättare att lämna det gamla livet/nätverket.

6.3 Aktiviteter, roller och ansvar

Informanterna berättar att efter att de har varit medlemmar och drogfria i sex månader, har de fått möjligheten att tilldelas olika roller och ansvar för olika uppdrag. Dessa uppdrag innefattar att anordna aktiviteter för ungdomar, kontakta olika myndigheter, föreningar samt privata företag för att skaffa ekonomiska och praktiska resurser, sprida nyheter om Unga KRIS och dess verksamhet bland ungdomar och i samhället i övrigt. Ett av organisationens viktiga uppdrag är att erbjuda kontaktmannaskap till ungdomar som kommer i kontakt med socialtjänsten.

6.3.1 Resultat Aktiviteter, roller och ansvar

Kai har åtagit sig uppgiften att vara kontaktperson och beskriver uppdraget:

"(...)i kontaktmannaskapet ingår det att vi träffar ungdomen ett par tre gånger i veckan och dels samtalar vi med ungdomen, man pratat lite om ungdomens situation lite om det förflutna, lite om framtidsplaner, lite om hur man ska gå tillväga för att ta sig från i dag till framtiden och sedan gör vi olika aktiviteter med ungdomarna det kan vara allt i från gå på bio eller fiska eller ... fika vad som helst som är nykter och dragfritt".

Kai betonar att *tillgänglighet* är en viktig grundsten i kontaktmannaskapets uppdrag:

"Syftet med kontaktmannaskapet är... att ungdomen 24 timmar om dygnet ska ha någon att vända sig till, kunna ringa... och kontaktmannaskap just för Unga KRIS är så bra för att oftast är ju våra kontaktmän i samma ålder som ungdomarna själva är, de är ju ung, ung möter ung. Det kan vara lite svårt om man är ung, man är 15-16 och relaterar till någon som är 50. Det känns ju lite så här, det kan nästan vara ens morfar. Men kommer någon som är 20 och har varit i samma situation som en själv men tagit sig ur det är lättare och connecta det är lättare...".

Vidare reflekterar Kai över vikten av sitt uppdrag och de känslor som uppdraget kan framkalla:

"Genom att en annan människa är i behov av hjälp där man faktiskt kan hjälpa till och man gör sitt allra bästa för att personen i fråga ska få må bra så mår jag själv bra. Jag känner att jag gjort en god insats och blir stolt över mig själv! Man får också upp ögonen för nya saker som blir en bra erfarenhet".

Robin berättar att *tillgänglighet* dygnet runt är en viktig del i hans uppdrag, hen menar att finnas till för ungdomar som kan behöva hjälp har blivit som en livsstil: *"(...)Unga KRIS är inte bara ett arbete som jobbar på och går hem och lämnar där utan det blir mer livsstil ... för att vi ska vara där 24 timmar om dygnet för den som behöver hjälpen...".*

Deniz som också är aktivitetsansvarig betonar vikten av att anordna kostnadsfria aktiviteter som ett sätt att motverka ungdomars utanförskap:

"(...) Vi har haft tjejer kvällarna som vi har startat nu. De kan komma hit, vi kan sitta och kolla på film, prata, spela spel, göra de vill göra, de kanske vill åka ut och bada, då är det upp till oss att söka bidrag, de ska inte behöva betala... det är många som kanske inte får pengar från sina föräldrar... Vi vill inte att de ska känna sig utanför, för att det just utanförskapet som gör de går en annan väg..."

För Deniz har viljan att inkludera och uppmuntra ungdomar till aktiviteter ett djupare syfte och en möjlighet att *odla* en av Unga KRIS viktiga grundparoller hos ungdomarna, nämligen *nykterhet*:

"aktiviteterna kan bestå av vad som helst... där försöker vi få medlemmarna till att göra precis vad de vill... det är det som lockar mest... att ha roligt därigenom kan vi påverka de, till att faktiskt tycka att det är häftigt att vara nykter och hederligt ... det är kul att vara nykter"

Robin som också är aktivitetsansvarig, understryker på samma sätt som Deniz, att nykterhet förmedlar ett viktigt budskap som Unga KRIS genom aktiviteter får möjlighet att föra vidare till ungdomar. Robin berättar att för att detta ska funka och budskapet ska komma fram till ungdomarna är det viktigt att ungdomarna är med och själva skapar aktiviteter och väljer vad de vill göra:

"(...) vi försöker skapa en trygghet tillvaro där man är nykter... vi tror att vi med våra erfarenheter kan hjälpa andra ... vi försöker ha jävligt roligt också... det ska inte vara tråkigt att lägga av med kriminalitet och droger... vi försöker så mycket som möjligt att ha roligt... annars man kan lika gärna vara ute och vara kriminell så försöker jag hitta någon hobby som man lagt ner... kanske sjunga ... träffa artister, kanske vara med musik konsert... här har vi aktiviteter... vi försöker ha det en gång i veckan... aktiviteterna kan bestå av vad som helst... där försöker vi göra precis vad vi vill... det är det som lockar mest... att ha roligt det är fan häftigt att vara nykter och hederligt ... fan det är kul att vara nykter!"

Charlie tycker att det är mycket viktigt att visa att man kan umgås med andra och ha roligt utan att tillsätta alkohol som en ingrediens:

"... Att kunna visa att alkohol faktiskt inte är viktigt någonstans, det är inte ens en ingrediens man behöver tillsätta livet för att det ska bli värt och leva, det är snarare tvärtom, och man kan låta bli och tillsätta just den, det är även droger och alla sinnesförändrande preparat så, men just den här kan man bara låta bli och tillsätta den, så blir livet så mycket bättre"

Charlie reflekterar vidare och menar att det är viktigt att ha gemenskapen genom organisationen som en trygghet pelare man kan luta sig mot när man tar ett beslut och säger nej till droger och till gänget:

"(...) om man har sina vänner som dricker utanför föreningen, då ska du helt ensam ställa dig utanför och säga tack! Det är bra jag vill inte dricka alkohol, jag vill inte vara på krogen, jag vill inte ta droger... du är så ensam... Jag var så rädd för att kliva ur mitt gäng, jag var rädd för att sluta och använda droger, för det var det enda jag hade! du är så skör på något vis! Men om man kan kliva ut från den där cirkeln, och gå in i en annan gemenskap och tillsammans, du vet att även om du personligen får säga nej till dina egna kompisar så har du de bakom dig. Det finns människor där som tycker om dig, som förstår ditt val, som respekterar ditt val... Just det här att man inte är ensam..."

Ett ansvar som Kim har åtagit sig är att hålla i tolvstegsprogram som själv har gått igenom:

”... I tolvsteg blev jag vägled... nu vägleder jag andra... jag har lärt mig att komma i kontakt med folk... det är något slags ledarkraft i det, folk lyssnar på mig och jag kan på ett pedagogiskt sätt lära ut. Jag kan inte berätta för dem vad de borde göra, utan utifrån mig själv berätta hur det var för mig så att de kan identifiera sig... det är så här i Unga KRIS också att vi ska agera, vi ska bli som förebilder ... det blir ju ledarroll”.

En utmaning som Robin ställs genom sitt uppdrag inför, är att ständigt konfronteras med missbruket samtidigt som avståndet till det blir längre och längre. Distans och närhet till missbruket går parallellt:

”Folk har en tro på att jag kan hjälpa dem att folk litar på mig och räknar med mig... jag är nära missbruket hela tiden... där ringer oroliga föräldrar och som har hotade söner och döttrar med gängkriminalitet och maktlösa anhöriga, så jag är nära den hela tiden, plus ungdomarna vi träffar, i alla fall de i tolvstegsarbetet, och då blir jag påmind om hur det var i början hur jag faktiskt mådde... jag jobbar med den hela tiden så nära det man kan vara, samtidigt som man får mer och mer avstånd från det... vi är emot allt det vi tidigare var, men fortfarande är vi med i det. Vi har lämnat den biten av oss själva men samtidigt är vi i allting... och förändrar det på så sätt...”.

Involvering i organisationens aktiviteter har påverkat Kim att ta nya beslut: *”... det slut med festandet: ”(...) jag kommer aldrig mer kunna festa ... förresten jag har aldrig festat jag har bara sprungit mot döden jag har inte värderat mitt liv”.*

Lo beskriver sitt uppdrag som går ut på att söka sponsorer och ekonomiska resurser, och att engagemanget är en heltidssysselsättning samt att medlemskapet i Unga KRIS blir som en livsstil:

”Jag söker sponsorer till oss Unga KRIS, jag söker lite kläder ... fotbollsverktyg, fotbollsskor, fotbollsbollar, fotbollsvästar... ibland söker jag från andra företag små pengar, jag ringer eller så skickar jag ett CV från Unga KRIS och berättar vad vi gör, att vi söker olika grejer det ni kan erbjuda, är vi tacksamma för ... och sedan ringer jag och berättar lite om oss och säger samma sak där eller går jag till dem, har möten, ...”.

Vidare berättar Lo att engagemang i organisationen skapar goda känslor av att vara behövd och betrodd och att detta engagemang även har påverkat dygnsrytmen:

”De gett mig förtroende och det där betyder verkligen jätte mycket för mig att de säger ... du har den här delen ... och vi vet att du klarar den... det har gett mig förtroendet ... det har byggt upp mig ... de har gett mig chansen... det har fått mig och brinna för varje dag...”
”... jag är aldrig en morgonmänniska det är jag inte jag kan sova till två, tre på eftermiddag om jag känner för det, men varje dag så vaknar jag med ett leende på läpparna så nu är det dags och gå till KRIS så det är riktigt skönt...”

6.3.2 Analys Aktiviteter, roller och ansvar

I resultatet framkom det att informanterna ansvarar för olika uppdrag genom involvering i organisationens aktiviteter. Dessa uppdrag innebär att anordna olika ungdomsaktiviteter, kontakta olika företag för att skaffa ekonomiska och praktiska resurser, sprida nyheter om Unga KRIS och dess verksamhet bland ungdomar och i samhället i övrigt. Ett viktigt uppdrag

som medlemmarna kan åta sig är kontaktmannaskap till ungdomar som kommer i kontakt med socialtjänsten.

Utifrån informanternas berättelser om aktiviteter och roller kan vi dra slutsatsen att dessa aktiviteter och ansvar har olika påverkan och underliggande funktioner på ungdomarna (informanterna). Ett resultat av informanternas involvering i organisationen är att de skapar starka sociala band; genom involvering och åtaganden skapar informanterna starkare anknytning till organisationen och personer som de genom sitt uppdrag kommer i kontakt med, vilket även i sin tur skapar nya övertygelser hos informanten. En annan underliggande funktion och påverkan av informanternas engagemang i organisationen som vi anser är att dessa uppdrag befrämjar informanternas utveckling på den intrapersonella -och interpersonella planen, vilket sker genom samspel med andra individer och aktörer. Vidare ser vi att informanterna genom dessa uppdrag kommer dagligen i kontakt med situationer som påminner de om den gamla livsstilen som de har lämnat bakom sig, detta är en utmaning som informanterna ställs inför; *distans och närhet till den gamla livsstilen*. Eftersom informanternas berättelser och upplevelser om temat aktivitet har varit nyanserade kommer vi att analysera temat utifrån följande underteman: sociala band, intrapersonella och interpersonella utveckling samt distans och närhet.

Sociala band

Utifrån resultatet kan vi konstatera att informanterna utvecklar starkare sociala band genom sitt engagemang och sin delaktighet i aktiviteter inom organisationen Unga KRIS vilket vi analyserar med stöd av Hirschi (2009) teorin om sociala band.

Vi anser att uppdragen skapar och stärker de känslomässiga sociala banden av *anknytning* mellan informanten och organisationen, vilket Lo tydligt uttrycker:

"De gett mig förtroende och det där betyder verkligen jätte mycket för mig att de säger ... du har den här delen ... och vi vet att du klarar den... det har gett mig förtroendet ... det har byggt upp mig ... de har gett mig chansen..."

Att bli tagen i anspråk skapar ömsesidiga känslor av förtroende, Lo har fått förtroende av organisationen och följaktligen blir/känner sig Lo förpliktigad att fullfölja sitt uppdrag. Vi betraktar detta som ett samspel mellan Lo och organisationen; *att få förtroende och ge förtroende*. Ett resultat av detta samspel blir att Lo utvecklar sin anknytning till

organisationen samt till personer som hen genom sitt uppdrag kommer i kontakt med. Exempelvis genom kontakt med sponsorer framstår Lo som en förebild för ungdomar. Vi kan se att denna anknytning är stark känslomässig färgad som Lo uttrycker med orden; förtroende, tillit, acceptans och bekräftelse att duga som människa: *Jag duger!*

Hirschi (2009) menar att ett starkt social band av *anknytning* håller individen tillbaka från att begå brott, eftersom denne inte vill riskera att sätta tilliten och gillandet från de personer individen är bunden till på spel. Detta ser vi tydligt i Los berättelse ovan, som även tyder på att Lo har starka sociala band av *involvering* och *åtagande* vilka utgör för Lo viktiga investeringar som inte ska sättas på spel genom återfall i kriminalitet eller missbruk. En annan aspekt anser vi är att informanternas tidsmässiga upptagenhet genom delaktighet i aktiviteterna gör att de blir helt sysselsatta genom uppdragen. Exempelvis har tillgänglighet en centrall roll i kontaktmannskapet, Kai blir följaktligen upptagen genom att hjälpa en annan ungdom och hen anser att ”dygnet runt tillgänglighet ” har en betydande roll uppdraget: ”... Syftet med kontaktmannskapet är... att ungdomen 24 timmar om dygnet ska ha någon att vända sig till, kunna ringa... ”.

Vi kan dra därmed slutsatsen att resultatet blir att Kai blir tidsmässigt upptagen och inte har tid för att ägna sig åt andra handlingar som skulle kunna driva bort henom från Unga KRIS paroller om hederlighet. Vilket vi kan koppla till innebörden och resultatet av *involvering* som Hirschi (2009) syftar på och menar att; En individ som är engagerad i konventionella aktiviteter utan att ha mycket fritid innebär det att individen inte har tidsmässiga resurser och möjligheten att ägna tid åt kriminella handlingar.

Vi kom även fram i resultatet av roller och ansvar, att informanterna uttrycker känsla av plikt i sitt uppdrag för att därigenom påverka en annan ungdoms situation. För Robin har medlemskapet i Unga KRIS och dess åtagande blivit en livsstil: ”(...)Unga KRIS är inte bara ett arbete som jobbar på och går hem och lämnar där, utan det blir mer livsstil ... vi ska vara där 24 timmar om dygnet för den som behöver hjälpen... ”.

En ytterligare aspekt som vi framhäver utifrån resultaten hänger samman med individens plikt-känsla gentemot organisationens paroller (solidaritet, kamratskap, drogfrihet, hederlighet). Dessa paroller förvandlas till inre övertygelser hos informanterna och genomsyrar samtliga anordnade aktiviteter och därigenom förmedlar informanterna dessa

övertygelser vidare till/och påverkar andra ungdomar. Deniz uttrycker: *"aktiviteterna kan bestå av vad som helst... där försöker vi få medlemmarna till att göra precis vad de vill... det är det som lockar mest... att ha roligt därigenom kan vi påverka de, till att faktiskt tycka att det är häftigt att vara nykter och hederligt"*.

Vi tar stöd av Hirschi (2009) för att tolka Deniz berättelse. Hirschi menar att en individ som har ett starkt socialt band av *åtagande* i aktiviteter som är hederliga och som accepteras av samhället, exempelvis om individen är engagerad i föreningslivet, har individen dessutom ett starkt socialt band av *övertygelse*, och följer lagar och normer i samhället finns det mindre risk att hamna i kriminalitet.

Utifrån informanternas berättelser kan vi konstatera att Unga KRIS fungerar som ett tillgängligt och stabilt socialt nätverk för informanterna som de därigenom får möjligheter att utvecklas och upprätthålla ovannämnda sociala band. Organisationen skapar genom aktiviteter och uppdrag grundläggande förutsättningar för att informanterna/medlemmarna ska kunna utvecklas och stödjer därav deras intention till förändring. I detta avseende kan vi relatera till tidigare studier som betonar vikten av ett stabilt socialt nätverk där individen får känna samhörighet och knyta känslomässiga band till de övriga i nätverket, och som bekräftar individen genom att ge denne ansvar. Detta gör att individen får fram sina inneboende resurser och egenvärde vilket i sig har avhållande effekt från kriminalitet och missbruk. Detta analyserar vi utifrån studien av ungdomsteamet Mini Maria (som vi redovisade i bakgrunden): *Att bemästra missbruk hos ungdomar* (2006). Studien framhäver två grundläggande komponenter för att individen ska kunna uppnå bemästring i sin situation; *samhörighetskänsla* och *kompetens*.

Los berättelser belyser betydelsen av dessa två komponenter: *"De gett mig förtroende och det där betyder verkligen jätte mycket för mig att de säger" ... det har byggt upp mig ... de har gett mig chansen..."*. Vår tolkning är; när Lo tas emot och accepteras i ett stabilt och tryggt socialt nätverk och får bekräftelse genom att tilldelas ansvar, motverkar detta att Lo hamnar i det vakuum som kan vid utbrytningsförsöket uppstå vilket betonas studiens tidigare forskning. Skårner (2001) framhäver i sin studie vikten av ett stabilt socialt nätverk som ger struktur och dagliga rutiner, och menar att genom delaktighet i ett konventionellt liv utvecklas nya sociala band i det vanliga livet vilket försvagar samtidigt banden till missbruksvärldar. Vikten av nätverket bekräftas även av Lo *"... jag är aldrig en morgonmänniska det är jag inte jag*

kan sova till två, tre på eftermiddag om jag känner för det, men varje dag så vaknar jag med ett leende på läpparna så nu är det dags och gå till KRIS så det är riktigt skönt...”

Intrapersonella och interpersonella utveckling

En annan underliggande funktion och påverkan av aktiviteter och roller som vi har funnit i informanternas utsagor, är att dessa skapar inre och yttre utveckling hos informanten, det vill säga personlighetsutveckling samt utveckling i samspel med andra vilket vi med stöd av tidigare studien *What Adolescents Learn in Organized Youth Activities* (Hansen, Larson & Dworkin, 2003) kommer att analysera. Studien bekräftar ungdomsaktiviteter och dess positiva påverkan på ungdomar och lyfter fram den *intrapersonella* och *interpersonella* utvecklingen hos ungdomar som genom aktiviteter interageras.

Den *intrapersonella utvecklingen* i studien syftar på att ungdomar genom samspel i aktiviteter utvecklar sina identifieringsprocesser, de får starkare självkänedom, lär sig organisera och passa tider, arbeta mot gemensamma mål och lär sig att hantera känslor. De uppmuntras även att hitta strategier för problemlösning.

Utifrån resultatet drar vi slutsatsen att informanterna upplever att de påverkas av organisationen genom att få gynnsamma förutsättningar att utvecklas som individer genom att få fram egna inneboenderesurser, att planera, arrangera, och skapa nya aktiviteter utifrån ungdomarnas intresse.

Utifrån utsagorna anser vi att informanternas syfte med aktiviteter är att införliva Unga KRIS paroller genom aktiviteterna, vilket tyder på dem tar ansvar och är hängivna organisationens målsättning. Detta tycker vi skapar goda villkor för kreativ utveckling samt personlig mognad hos informanterna. Deniz menar att organisationen kommer närmare sitt mål genom att sträva efter att skapa alkohol- och drogfria aktiviteter för ungdomar *”aktiviteterna kan bestå av vad som helst... där försöker vi få medlemmarna till att göra precis vad de vill... att ha roligt därigenom kan vi påverka de till att faktiskt tycka att det är häftigt att vara nykter och hederligt ... det är kul att vara nykter.”*.

Kim leder tolvstegsprogrammet, vilket skapar en ständig process av självkänedom och identitetsutveckling hos Kim och ungdomarna. Genom att dela med sig av egna erfarenheter, uppmuntrar Kim ungdomarna att komma till egna lösningar som passar just de under den livsprocessen som de går genom: *”... Jag kan inte berätta för dem vad de borde göra, utan utifrån mig själv berätta hur det var för mig så att de kan identifiera sig... det blir ju ledarroll...”*.

Utifrån ovanstående kan vi konstatera att informanterna utvecklas i det givande och tagande processen som skapas genom aktiviteter och roller där de utvecklas som individer, får starkare självkänsla och självförtroende. Ett resultat av detta, anser vi att informanterna får starkare sociala band till sin omgivning. Vi kommer fram i analysen att informanterna uppnår *Interpersonella utveckling* genom bland annat att de tar ansvar för, och måste ta reda på olika möjligheter och skapa aktiviteter som ungdomarna gillar. Informanterna upplever att de utvecklar sympatiförmågan, förmågan till arbete i lag, genom vilket motverkar de utanförskap och stödjer varandra, de utvecklar initiativförmåga och kreativitet. Deniz ser sitt uppdrag som ett sätt att motverka utanförskap genom att skapa aktiviteter för att inkludera ungdomarna i organisationens gemenskap. Deniz tycker att det är ett självklart uppdrag: ”... då är det upp till oss att söka bidrag, de ska inte behöva betala... Vi vill inte att de ska känna sig utanför, för att det just utanförskapet som gör de går en annan väg...”.

Vidare aspekter av påverkan och underliggande funktion som vi kan identifiera utifrån informanternas berättelser, är att ansvar förstärker samtliga sociala banden. Detta sker dels genom involvering i olika aktiviteter, dels genom åtagande och ansvar får informanten en starkare självkänsla och bättre självförtroende. Genom aktiviteter förmedlar informanten sin inställning till droger och kriminalitet till andra ungdomar, vilket är ett *åtagande* som i sin tur kan vara förpliktigande att agera och vara som en förebild, vilket vi ser i kontaktmannaskapets roll och i tolvstegsprogrammet: "... det är så här i Unga KRIS också att vi ska agera, vi ska bli som förebilder ... det blir ju ledarroll”.

Vidare anser vi att informanterna utvecklas intra -och interpersonligt genom att knyta kamratskapliga band med andra medlemmar och ungdomar. Denna interaktion har en ömsesidig effekt mellan medlemmarna och ungdomar när det gäller inställningen till kriminalitet och missbruk. Vilket även betonas av Ring (1999) som i sin studie fann samband mellan kamratanknytning och den egna brottsbelastningen, och menar att en stark anknytning i ett socialt sammanhang kan utgöra ett spärr mot brott. Vi kan därmed konstatera att aktiviteter och roller skapar en ömsesidig påverkan mellan medlemmar och ungdomar som har en avhållande effekt.

Distans och närhet

En annan påverkan och underliggande funktion av roller och aktiviteter som vi har kommit fram till i resultatdelen, är att informanternas tidigare livserfarenhet av kriminalitet och missbruk kommer till användning genom de roller och ansvar som de åtar sig i

organisationen. Informanterna utgår ifrån sig själva och sina erfarenheter när de möter andra ungdomar och dess anhöriga. I detta avseende utgör informanterna en viktig resurs i att verka som organisationens egna *lekmän*. Detta är ett viktigt moment i organisationens arbetsätt som kan skapa gynnsamma förutsättningar för att sprida Unga KRIS paroller med hjälp av lekmannens (informanterna) egna erfarenheter, och därigenom påverkar de ungdomarna att avhålla sig från kriminalitet och missbruk. Kim berättar: ”... *I tolvsteg blev jag vägledad... nu vägleder jag andra... Jag kan inte berätta för dem vad de borde göra, utan utifrån mig själv berätta hur det var för mig så att de kan identifiera sig... det är så här i Unga KRIS också att vi ska agera...*”. Kims ingång till Unga KRIS var genom tolvstegsprogrammet, genom vilket växte det hos Kim en ny *övertygelse* om att Unga KRIS kan erbjuda ett alternativ till kriminalitet och missbruk. Dock den egna viljan var avgörande för Kim till att ta till sig Unga KRIS värdegrunder, och även i sin ledande roll betonar Kim vikten av individens egen vilja som avgörande kraft till förändring.

I detta avseende drar vi parallell till lekmannarollen enligt tidigare studie *The Chicago Area Project (CAP)* av Hilde (1996). Projektets arbetsätt gick ut på att med hjälp av lokalbefolkningen förebygga ungdomskriminalitet och återfall. Målet med idén var att med hjälp av lokala lekmän som hade egna erfarenheter kunde *etablera personliga relationer* med ungdomarna för att *skapa social kontroll* i området, och *återerövra ungdomarnas personlighet*. Robin berättar om vikten av egna erfarenheter som aktivitetsansvarig: ”(...) *vi försöker skapa en trygg tillvaro där man är nykter... vi tror att med våra erfarenhet kan vi hjälpa andra...*”. Vi tolkar detta med att Robin betonar vikten av egen erfarenhet av missbruk är betydelsefull för att förstå och hjälpa andra ungdomar som befinner sig i liknande situation som hen har upplevt.

Vi finner stöd i Kristiansens (2000) studie *Fri från narkotika som* menar att en individ med erfarenhet av missbruk behöver inte vara bortkastad utan det kan komma till nytta och ge en position i det ”vanliga samhället”. Samt att gå ut och berätta offentligt om att man har varit missbrukare är dessutom förpliktigande och kan därför även betraktas som ett sätt att markera avstånd till missbrukslivet.

Dock kan vi identifiera i informanternas berättelser en baksida av att ha egen erfarenhet och dagligen konfronteras med den gamla livsstilen som de har lämnat bakom sig. Utifrån berättelserna anser vi att informanterna kan uppleva en utmaning när de i sitt uppdrag använder

sig själva och sina egna livserfarenheter som ett verktyg. Detta tycker vi resulterar i att de ständigt konfronteras med sitt förflutna vilket gör de sårbara. Kim ställs inför utmaningen i sitt uppdrag genom att ständigt konfronteras med missbruket samtidigt som avståndet till det blir längre och längre. Distans och närhet till missbruket går parallellt menar Kim:

"... jag är nära missbruket hela tiden... och då blir jag påmind om hur det var i början hur jag faktiskt mådde... jag jobbar med den hela tiden så nära det man kan vara, samtidigt som man får mer och mer avstånd från det... vi är emot allt det vi tidigare var, men fortfarande är vi med i det..."

Enligt vår mening måste informanterna ha uppnått personlig mognad och bearbetat sina tidigare upplevelser för att de ska förmå hjälpa andra ungdomar vars situation påminner om det förflutna.

Detta som Kristiansen (2000) i sin studie beskriver som en stor utmaning och menar att individen som dagligen konfronteras med andras drogproblem, innebär i sin tur att drogfriheten ställs på hårdare prov genom att arbeta nära missbruket, därför kallar författaren dessa individer för *de sårbara, de positiva och de etablerade*. Medverkande krafter som ger informanterna styrka i att klara av utmaningen är, utifrån vår tolkning, att informanten ska ha förändrat sitt förhållningssätt till kriminalitet, de ska redan ha gått genom förändringsprocessen som började med inträdet i Unga KRIS samt att de måste ha lämnat de gamla sociala banden som var förknippade med kriminalitet och missbrukarvärlden.

Kristiansen (2000) som lyfter vidare fem kriterier som måste finnas för att en individ tar sig ur missbruk och för att kunna upprätthålla sitt avstånd från missbruket. Dessa kriterier sammanfattas i att individen har ändrat övertygelsen om missbruket och dess negativa följder och har avbrutit sina kontakter som för en tillbaka till missbrukarvärlden. Samtidigt det ska finnas ett socialt nätverk som stödjer individen i sin väg mot drogfrihet. Slutligen betonar Kristiansen (2000) vikten av en meningsfull sysselsättning som individen tar ansvar för. Dessa kriterier påminner oss om Unga KRIS paroller om hederlighet, drogfrihet, kamratskap och solidaritet, som ungdomarna måste ta till sig och tro på när de för att ingå i Unga KRIS nätverket. När informanterna införlivar Unga KRIS paroller utgör dessa ett skydd mot de konfrontationer som ansvar och roller för med sig. Detta anser vi är ett förebyggande arbetssätt som Unga KRIS bedriver och som genom vilket påverkar sina medlemmar, vilket Robin tydligt uttrycker: *"... vi är emot allt det vi tidigare var, men fortfarande är vi med i det. Vi har lämnat den biten av oss ..."*

6.3.3 Sammanfattning

I organisationen Unga KRIS nätverk hittar vi en verksamhet med aktiviteter och roller och däri finner vi underliggande funktioner och påverkan som inte är det första man ser och märker. Exempelvis är den stärkande funktionen, att öka anknytning till organisationen, mellan båda medlemmen och organisationen en ständigt pågående process. En aktivitet kan ha en annan underliggande funktion, exempelvis det ansvaret att gå till olika skolor och informera skolelever om missbruk och kriminalitet och dess konsekvenser för individen. Resultatet av detta uppdrag anser vi stärker båda medlemmens och elevernas övertygelse [belief] och involvering [involvement] i aktiviteter som har avhållande effekt till kriminalitet eftersom medlemmen är upptagen av och övertygad om Unga KRIS verksamhet.

6.4 Den gemensamma symbolen

Informanterna beskriver Unga KRIS loggan som organisationens ansikte utåt i samhället.

Utifrån deras berättelser förstod vi att de kan uppleva loggan samt förhåller sig till loggan på olika sätt.

6.4.1 Resultat Den gemensamma symbolen

Kai berättar om sin upplevelse om att bära jackan med Unga KRIS loggan:

"I början tyckte jag att det var jätte jobbigt för att KRIS står för kriminellas revansch i samhället ... oj jag har varit kriminell..., jag ville helst inte att folk skulle veta att jag har varit kriminell, men nu har jag gladligen den på mig för att visa jag ger tillbaka till samhället och att jag hjälper, det är jätte fint ... jag vill helst det ska vara målad över ansiktet..."

För Robin innebär loggan olika upplevelser och blandade känslor:

"... i början var det lite jobbigt... det känns bra för det är ju någonting jag verkligen står för, någonting jag brinner för... Samtidigt kan det vara lite tryggt också... det är ... kriminellas revansch i samhället... kan kännas lite tryggt ibland om det är kväll och stökigt... det är många kriminella som har respekt för Unga KRIS... .. att de har lagt av... det är något hederligt... vi är också kriminella missbrukare bara vi har slutat... så att... det finns ... ändå en jargong mellan kriminella och missbrukare fortfarande... det är ju ändå samma folk... bara det att vi lagt av... vi är ändå med dem... vi är inte mot dem..."

Kim berättar om sin upplevelse av att bära Unga KRIS: "(...)Jag har jackan på mig, det står mitt namn och Unga KRIS 08, folk kommer och frågar, jag bara wow! så att det är hela tiden jag lever det på något sätt, jag äter det".

Charlie berättar om känslor som Unga KRIS loggan kan väcka:

"... märket Unga KRIS, för mig personligen är en påminnelse om den där värmen jag pratat om, om familjekänslan... där jag tillhör ... och jag får tillhöra dem trots att jag inte är perfekt, trots att mitt psyke dimper ibland lite hit och dit ... ändå är en del av det... och jag är jätte stolt och få bära märket... första tiden när jag kom till föreningen, bar märket dygnet runt, jag sov i KRIS kläder, jag var ute i KRIS kläder, jag hade KRIS kläder på mig jämt... när jag vissa dagar inte hade den på mig, kändes det jätte naket... jag vill nästan ha ett klister på pannan, alltså jag vill visa upp mitt märke över allt... i dag kan jag stå och vara mig själv och bära det i hjärtat, fast jag har ju den helst så att alla andra kan se den".

Deniz berättar om vad det innebär att vistas ute och ha Unga KRIS jackan på sig:

”det är... ett stort ansvar att ha jackan på sig, för att du visar att du tillhör någonting... man har det som ett jobb... man har ett ansvar för andra ungdomar... när man är ute på stan och det händer någonting, så känner man; men jag måste! oavsett vad det är, så måste jag lägga mig i! Eller visa att de kan komma till mig, visa sig. För mig är det mycket fördel... positivt, eftersom jag är en sådan som människa som oftast vill lägga mig i, och försöker vara där och hjälpa, lösa allting...”

Lo uttrycker sin upplevelse av jackan med Unga KRIS logga: ”... det här är min kärlek... min respekt... min värdighet... det här är jag... det här är perfekt.”

6.4.2 Analys Den gemensamma symbolen

I vår studie kom vi fram till att medlemmarna i Unga KRIS har olika upplevelser och känslor av att bära Unga KRIS loggan beroende på vilken attribut de tillskriver loggan.

Emotioner och känslor som informanterna kopplar till Unga KRIS loggan, kan vi djupare analysera och förklara utifrån teorin om *Interaktionsritualer* av Randall Collins (Dahlgren & Starrin 2004)

Enligt teorin upplever deltagarna genom den gemensamma gruppssymbolen en känsla av *gruppsolidaritet och tillhörighet*. Dessa känslor är starka hos Charlie då loggan är stark kopplad till en tillhörighetskänsla till en familj, oavsett hans styrkor och brister: ”(...) *märket Unga KRIS, för mig personligen är en påminnelse ... om familjekänslan... där jag tillhör ... trots att mitt psyke dimper ibland lite hit och dit ... ändå är en del av dem...*”.

Randall Collins (2004) betonar att de gemensamma objekten kan skapa känslor av engagemang och hängivenhet även när individen är borta från gruppen, varav följer en stark vilja att handla utifrån gruppens vilja. Deniz upplever att Unga KRIS jackan medför ett stort personligt ansvar som man även som ”privatperson” måste ta ställning till och stödja ungdomar: ”(...) *när man är ute på stan och det händer någonting, så känner man; men jag måste! oavsett vad det är, så måste jag lägga mig i!* Deniz har utifrån vår tolkning gjort ett åtagande, genom att bära loggan representerar Deniz Unga KRIS paroller och principer och dess målsättning i att påverka och verka som en förebild för ungdomar. Den underliggande funktionen för Unga KRIS loggan, anser vi, att symbolen stärker medlemmens känsla av samhörighet med organisationen och även legitimerar medlemmens handlingsutrymme i samhället.

Randall Collins (2004) menar vidare att den gemensamma symbolen kan bli som ett objekt som skyddar gruppen mot yttre hot och som symboliserar gruppen med respekt.

Detta blir tydligt för Robin när folk reagerar på Unga KRIS jackan och hen upplever att loggan kan väcka omgivningens respekt på grund av det budskap loggan förmedlar: ”(...) *det är många kriminella som har respekt för Unga KRIS... .. att de har lagt av... det är något hederligt...*”. Vår tolkning av detta är att genom symboler hålls organisationens paroller levande och de förmedlas vidare genom informanterna till samhället, vilket stärker informantens koppling till organisationen. Robin uttrycker sin känsla av stolthet över att med framgång har lyckats att återgå till det hederliga livet, samtidigt som kunde Robin uppleva i början att båda symbolen (därmed hen som bar symbolen) kunde tillskrivas en negativ tolkning och kopplas till kriminalitet: ”... *i början var det lite jobbigt...*”.

Lindberg (1999) betonar i sin studie gruppssymbolens emotionella effekt på individen, och menar att om individen identifiera sig med symbolen kan det stärka tillhörighetskänsla till gruppen. Men om individen inte erkänner gruppssymbolerna så upplever inte individen solidaritet med gruppen. Som det framkom av intervjuerna kunde loggan framkalla motstridiga känslor hos en del av informanter, eftersom de tyckte att loggan förknippade dem med det som de har lämnat bakom sig. Senare när informanterna har integrerat sig i organisationen och upplever den positiva påverkan av medlemskapet, ändrar de uppfattningen om Unga KRIS loggan och dess innebörd.

6.4.3 Sammanfattning

Vi har kommit fram till att medlemmarna i Unga KRIS laddar symbolen för nätverket Unga KRIS med emotioner som innebär ansvar, stolthet och samhörighet och samtidigt förpliktigande att manifesteras och handla efter de värderingar som symbolen, det vill säga nätverket Unga KRIS, står för. Effekten blir således att värderingarna internaliseras och får en avhållande effekt och förstärker samtliga sociala banden till organisationen.

7. Slutsatser

Studiens övergripande syfte är att fördjupa förståelsen av ungdomars möjlighet till att bryta en kriminell livsstil. För att uppfylla syftet har vi undersökt ett specifikt fall nämligen hur medlemmar i organisationen Unga KRIS berättar och förklarar *hur* och på *vilka sätt* organisationen Unga KRIS påverkar sina medlemmar och dem själva. Att studera ungdomar inom en organisation har gett oss möjligheter att förstå vikten av ett socialt nätverk och sociala band för att bryta den kriminella livsstilen.

Vi anser att syftet är uppfyllt genom att frågeställningarna i arbetet är besvarade:

1. Hur kommer medlemmarna i kontakt med organisationen Unga KRIS? Och vilka inslag i organisationens aktiviteter har varit betydelsefulla för brytandet av en kriminell livsstil sett i relation till studiens teoretiska utgångspunkter om vikten av sociala band och socialt nätverk?
2. Hur ser ungdomarna inom organisationen på hur organisationen och organisationens aktiviteter kan stödja en väg ut ur en kriminell livsstil?

Vi kan dra slutsatsen att Unga KRIS utgör ett socialt nätverk där informanterna kan knyta nya sociala band i gruppen. Informanternas känsla av gemenskap med gruppen blir stark eftersom de ritualer och aktiviteter som de blir involverade i skapar en positiv emotionell energi och känslor av gruppgemenskap som också får funktionen av ett alternativt nätverk till det ”gamla” nätverket.

Unga KRIS gör besök på behandlingshemmen och anordnar påverkans – och tolvstegsprogram. Organisationen har även olika samverkansprojekt med andra myndigheter, exempelvis socialtjänsten och arbetsförmedlingen, och på detta sätt kommer organisationen i kontakt med ungdomar. Och i mötet får individen ett erbjudande av en anknytning till Unga KRIS, vilket var informanternas väg in i organisationen. Att vara medlem innebär även involvering i organisationens verksamhet som leder till att informanterna är aktivt sysselsatta i Unga KRIS verksamhet så mycket som möjligt och därmed får de mindre tid till annat.

Det första intrycket som informanterna hade fått från organisationen var att de kände sig välkomnade och accepterade som de var trots sina ”otillräckligheter” enligt dem.

Informanterna kan se och uttrycka en utveckling som sker genom ansvar och aktiviteter, då dessa möjliggör att de interagerar med andra individer både inom och utanför organisationen. Vi kan även dra slutsatsen att de fyra sociala banden kan påverka varandra, ett socialt band kan vara avgörande för att de andra sociala banden skapas och inte lossnar. Det avgörande för om de sociala banden ska bli hållbara och långsiktigt bärande är emotionerna som uppstår mellan individ och individ, men också individ till grupp och kan ses som ett slags klister som förstärker och garanterar att de sociala banden är bärkraftiga.

Sommerschild (1999) belyser i modellen som vi i inledningen har presenterat, två grundläggande förutsättningar för att en individ ska kunna uppnå bemästring i sin situation. Enligt modellen är individens anknytning till andra människor i ett nätverk är av stor betydelse (att känna sig inkluderad och accepterad) samt att individen få känna sig kompetent och vara till nytta, duga och klara av saker. Detta blir tydligt i studien när informanternas livserfarenheter kommer till nytta och genom ansvar för aktiviteter intar de rollen som *lekmän*. Vilket ger känslan av delaktighet, att bli tagna i anspråk, blir bekräftade och stärker deras anknytning till sin omgivning. Dessa känslor stärker i sin tur emotionen stolthet som är ett starkt klister att förstärka och befästa de sociala banden. En informant som skapar starka sociala band av känslomässig anknytning till gruppen i organisationen kan göra att de andra banden av åtaganden, involvering och övertygelsen också blir starkare. Exempelvis emotioner av stolthet och tillit är starka klister att fästa de andra sociala banden på, medan emotioner som skuld och skam är inget bra klister att fästa sociala banden på. Detta blev tydligt slutsats i vårt resultat när informanten genom exempelvis involvering i aktivitet känner att denne klarar av sitt åtagande, och känner därmed stolthet och får bättre självförtroende, vilket driver ur skam och skuldkänslor.

En Informant kan ha ett starkt socialt band av övertygelse om att genom att sysselsätta sig med legitima aktiviteter genom organisationen får starkare anknytning till gruppen. Detta genom nya åtaganden och involvering i organisationens aktiviteter, ansvar och roller, vilket i sin tur skapar starkare känslomässig anknytning till gruppen, eller till nätverket.

8. Verksamheten ur ett ledarperspektiv

För att få tillgång till organisationens struktur och kultur, och lära känna den ur ett ledarperspektiv från insidan av organisationen Unga KRIS, valde vi att intervjua en verksam projektledare inom organisationen. Syftet med intervjun har även varit att kunna förklara strategier och mål med upplägget av organisationen. Vi kallar personen för Intervjuperson (Ip).

Vi frågar Ip att förklara syftet med tillgänglighet dygnet runt:

” (...) Idén kommer från KRIS, som även gäller i Unga KRIS... Det är så att man mår inte dåligt precis mellan nio och fem när socialtjänsten eller frivården har öppet utan, man mår dåligt på nätterna och på helgerna och då kan man inte få tag i någon sin socialhandläggare. Man oroar sig för pengar, någon ringer en och hotar, gamla kompisar dyker upp, man blir drogsugen, någon erbjuder en att vara med på ett inbrott och då liksom finns det ju ingen och ens föräldrar har man kanske ingen kontakt med dem bara skäller på en...”.

” (...) Då vi menar att kan vi få de att ringa sin kontaktperson och prata lite så kan det göra att drogsuget släpper, att man struntar i dem andra kompisarna... förutom och prata i telefon så kan man ju om någon mår dåligt kan man åka in med den till akuten om man får kraftig ångest eller att man vill ta livet av sig... då säger man jag kommer till dig...”.

Vi har kommit fram till i studien att informanterna ansvarar för aktiviteter, anordnar, samlar pengar och tar kontakt med sponsrar. Vi frågar Ip om syftet eller avsikten bakom det ansvar som tilldelas medlemmarna, Ip förklarar detta med att:

”... det här med att ta ansvar är ju en process... många av de här som har dysfunktionella familjer eller har varit på någon institution, har inte tagit något ansvar alls, utan det andra som har sagt när de ska äta, när de ska vara ute på rastgården, när de ska ta in sina kläder för att det är någon annan typ tvättar dem. De har inte haft någon peng, så de har inte behövt ta ansvar för pengar och om de, har bråkat med någon annan person så är det någon vårdare eller någon annan som har sagt sluta bråka, de har inte ens behövt ta ansvar för det. När man kommer till Unga KRIS då måste man ju också få ta det stegvis. Första steget kan bara vara att lära sig gå upp på morgonen själv utan att någon väcker en eller skriker att man ska upp, utan, att lära sig och ställa klockan och komma i tid till jobbet och det är jätte stort ansvar om du aldrig haft det...”.

Vi frågar Ip om medlemskap i Unga KRIS, aktiviteter och organisationens fyra paroller om *drogfrihet, hederlighet, solidaritet och kamratskap*. Ip menar att det är viktigt att ordna aktiviteter som mest lockar ungdomar, och försöka påverka genom aktiviteterna: *“Vi spelar fotboll, firar valborg spelar spel, åker på läger, taccokväll och åka på kurser på helgerna och på somrarna. Jag tycker alla att det låter mysigt, och att då dessutom om alla är nyktra och drogfria det kan vara lockande så det är alltid en kombination av vad man står för och vad man gör...”.*

Ip tycker att det är viktigt att alla medlemmarna får vara med i aktiviteter och inte stänga ut någon, men som medlem i styrelsen och aktivitetsansvarig måste man vara drogfri och ha lovat följa Unga KRIS paroller:

”(...) Du behöver inte ha bestämt dig att du aldrig ska dricka eller aldrig ska knarka för att vara med på aktiviteter. Vi skulle hjälpa ungdomar och då kan man inte bara stänga de ute, utan då gäller det ta in de så att vi kan påverka de och så att vi kan få de och ändra sig. Och sen är det så att man får ju inte vara full eller påverkad i lokalen. Men du kan inte sitta i en styrelse eller representera Unga KRIS utåt om inte har bestämt dig... du måste lova först”.

Vi tycker att intervjun med IP ger tyngd och validitet till slutsatser som vi har kommit fram till. Ip betonar vikten av den uppsökande funktionen som organisationen bedriver då denna funktion innebär att finna och fånga upp ungdomar på glid och ger de möjligheter till att bryta en kriminell livsstil. Organisationen utgör ett tillgängligt socialt nätverk som ungdomarna har behov av för att få stöd, skapa sociala band och genom deras delaktighet i organisationens olika rutiner och ritualer stärker ungdomarna (medlemmarna) känslor av samhörighet och gemenskap som är avgörande faktorer för att förebygga återfall.

9. Diskussion

Under studiens gång blev vi imponerade av informanternas förmåga att uttrycka sig, reflektera över sitt liv, sätta ord på sina känslor och intryck samt deras tro på sin förmåga till förändring och förbättring. Unga KRIS påverkar ungdomarna genom att engagera ungdomar i olika uppdrag där de är tillgängliga och upptagna, detta är i sig en viktig förebyggande faktor mot återfall.

En bidragande orsak till att Unga KRIS kan locka till sig ungdomar, anser vi att organisationen är bland annat ett forum som ungdomar kan identifiera sig med varandra och på så sätt skapas "vi-känsla". Ungdomarnas engagemang i föreningslivet och i konventionella aktiviteter är betydelsefullt utifrån olika aspekter, det förebygger kriminalitet och missbruk, samt har avhållande effekt som i sin tur minskar marginalisering i vuxen ålder.

En annan aspekt är att ungdomar har lättare att ta till sig insatser som erbjuds genom frivilliga organisationer, då har ideella organisationer större möjlighet till flexibla lösningar och stödet formas efter individens behov. Byråkratin kan (med allt vad det innebär med långa väntetider och utredningstiderna) ha en negativ effekt på ungdomars inställning till insatser som erbjuds av myndigheterna. Väntetiden för offentliga insatser kan vara långa vilket skapar känslor av förtvivlan hos den unga, därmed som vi i bakgrunden framhävde att omedelbar hjälp kan vara skillnaden mellan en vändpunkt och förvärrade problem. Vi kan betrakta Unga KRIS som en sluss in i samhället som erbjuder ungdomarna det de saknar; känsla av sammanhang.

Ungdomarna tränas i organisationen till att bli självständiga individer genom det sociala samspelet med varandra och andra aktörer, genom att ta ansvar och bygga upp självförtroende för att sedan kunna återuppta sin plats i samhället.

Det som vi saknar i vår studie är att vi inte hade möjlighet att komma i kontakt med före detta medlemmar som på grund av återfall i missbruk och kriminalitet hade förlorat medlemskapet i Organisationen. Vi har reflekterat över hur i en sådan situation organisationen går tillväga för att återuppta kontakten med dessa ungdomar som tidigare har haft motivationen till att lämna det gamla livsstilen. Vad händer med dem? Hamnar de i nästa högvatten? Därför undrar vi om organisationen skulle kunna utvidga sina insatser till dem som återfaller eller dem som befinner sig i gråzonen, kan organisationen bedriva större motivationsarbete med ungdomar? Detta kan vara intressant att undersöka i en studie.

Vid tillfället då vi genomförde studien kom det fram att det på vissa orter hade Unga KRIS inte egna lokaler, utan de delade lokal med vuxna KRIS. Detta enligt oss kunde utgöra ett hinder för Unga KRIS medlemmar att utvecklas fullt ut utifrån sina ungdomliga engagemang. Det medförde även att ungdomarna hade begränsad frihet att planera och utföra aktiviteter som lockar till sig fler ungdomar. En orsak visade sig vara brist på ekonomiska resurser som organisationen inte kunde bekosta på egen hand utan de behöver medel från staten.

10. Förslag till nya forskningsfrågor

Ett förslag till vidare forskning som vi ovan nämnde är att undersöka vilka faktorer ligger bakom avhopp; Vilka orsaker ligger bakom att en medlem hoppar av sitt medlemskap, kan faktorerna vara kopplade till organisationen eller individen?

Ett annat intressant förslag till vidare forskning är att studera samverkan mellan Unga KRIS och myndigheter, exempelvis socialtjänsten, kriminalvården, polisen, sociala insatsgruppen arbetsförmedlingen med mera. Ett ytterligare intressant perspektiv att utifrån genusfrågan undersöka medlemskapets könsfördelning, hur påverkar det roller, ansvar och aktiviteter? Samt hur medlemmarna utifrån kön och bakgrund uppfattas av omgivningen.

Referenslista

- Andresen, R. (2002). *Sociala nätverk, grupper och organisationer praktiskt arbete och teoretisk reflexion*. Natur och kultur: Stockholm.
- Backman, J. (2008). *Rapporter och uppsatser* (2 uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Blennberger, E. (1993:82). Begrepp och modeller. I: *Frivilligt socialt arbete – kartläggning och kunskapsöversikt*, SOU 1993:82. Stockholm: Socialtjänstkommittén.
- Bryman, A. (2009). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Trelleborg: Liber Ekonomi.
- Dahlgren, L. & Starrin, B. (2004). *Emotioner, vardagsliv och samhälle: En introduktion till emotionssociologi* (1 uppl.). Malmö: Liber.
- Dalen, M. (2007). *Intervju som metod*. Malmö: Gleerups Utbildning AB
- Estrada, F. (1999). *Ungdomsbrottslighet som samhällsproblem*. Stockholm: Stockholms universitet, Kriminologiska institutionen.
- Estrada, F. & Nilsson, A. (2007). Den ojämlika utsattheten. Ett bidrag till forskningen om brottslighet och levnadsnivå i *Brott i välfärden, festskrift till Henrik Tham*. Stockholm: Stockholms universitet, Kriminologiska institutionen.
- Forsberg, G. & Wallmark, J. (2002) *Nätverksboken - om mötets möjligheter* Stockholm: Liber AB
- Hagström, U. Bergman, N. & Redemo, E. (1998). *Låter sig skyddsänglar organiseras?* Stockholm: Folkhälsoinstitutet, Rapport 1998:41.
- Hilte, M. (2009). *Avvikande beteende – en sociologisk introduktion*. Malmö: Holmbergs.
- Hirschi, T. (2009). *Causes of delinquency*. London: Transaction publishers.
- Jacobson, K. & Meeuwisse, A. (2008). Fallstudieforskning. I: Meeuwisse, A. Svärd, H. Eliasson- Lappalainen, R & Jacobson, K. (Red.). *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Jacobson, K. & Meeuwisse, A. (2008). Fallstudieforskning. I Meeuwisse, A. Svärd, H.
- Johnsson, E. Et al. (2000). Narkotikamissbrukare, sociala band och vändpunkter. I: *Narkotika missbruk: debatt, behandling och begrepp*. Lund: Studentlitteratur.
- Kristiansen, A. (2000). *Fri från narkotika – Om kvinnor och män som varit narkotika missbrukare*. Stockholm: Bjuerner och Bruno
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Larsson, S. Lilja, J. & Mannheimer, K. (red).(2005). *Forskningsmetoder i socialarbete*. Lund: Studentlitteratur.
- Lindberg, O. (1998). *Emotioner, sociala band och ritualer. En kvalitativ analys av narkotikakarriärer*.(2 utg.). Örebro: Örebro universitets, universitetsbiblioteket
- Merriam, S. (1994). *Fallstudien som forskningsmetod*. Lund: Studentlitteratur.
- Nilsson, A & Estrada, F. (2009). *Kriminalitet och livschanser: uppväxtvillkor, brottslighet och levnadsförhållanden som vuxen*. Stockholm: Arbetsrapport: Institutet för framtids studier, nr, 20, 2009.
- Patton, M, Q. (1987). *How to Use Qualitative Methods in Evaluation*, Sage Publications, Inc. London: Sage publications.
- Ring, J, Sambanden mellan riskfaktorer och brott. I: Estrada, F & Flyghed, J (2001). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: Studentlitteratur.
- Ring, J. (1999). *Hem och skola, kamrater och brott*. Kriminologiska institutionen, Stockholms universitet.
- Rydén- Lodi, B. (2005). ”*Inför frigivningen – Livssituationen inför frigivningen och egenbedömning av framtida återfall* ”Norrköping: Kriminalvården.
- Rydén-Lodi, B. (2008). *Lyckas mot alla odds: Protektiva faktorer vid upphörandeprocessen vid brottslig verksamhet*. Stockholm: Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

- Skårner, A. (2004). *Skilda världar?* Göteborg Nr 2001:5. Skriftserien. Institution för socialt arbete.
- Sommerschild, H (1999). Bemästrandet som ett vägledande begrepp. I: Gjaerum, B., Grøholt, B. och Sommerschild, H (red.)(1999). *Att bemästra: Motståndskraft, skyddsfaktorer och kreativitet bland utsatta barn, ungdomar och deras föräldrar*. Stockholm: sfph, svenska föreningen för psykisk hälsa.
- Svedheim, L. (red.) (1985). *Nätverksterapi*. Stockholm: Carlssons Bokförlag.
- Svensson, B. (2007). *Pundare, jonkare och andra*. Stockholm: Carlssons bokförlag.
- Thorsén, H. (1997). *Omvårdnadsmodeller, människosyn, etik*. Stockholm: Liber.
- Thurén, T. (2007). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber.
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet: Elanders Gothab.
- Wijkström, F & Lundström, T. (2002). *Den ideella sektorn. Organisationerna i det civila samhället*. Stockholm: Sober Förlag.

Lagrum:

Lag (2003:460). Om etikprövning av forskning som avser människor

Elektroniska källor

Bergslagens behandlingshem (tolvstegsprogrammet)

<http://www.dennicketorp.se/behandlingar/tolvstegsprogrammet/> Hämtad maj 2012

Brottsförebygganderådet, Brå. (2012). nr 20. *Samverka för att förebygga återfall i brottföretagningar och möjligheter*. S.8-9& 19.

http://www.bra.se/download/18.22a7170813a0d141d2180002085/1350560238794/2012_id_eskrift_20_samverka_f_r_att_f_rebygga_terfall_i_brott.pdf Hämtad februari 2014

Brottsförebygganderådet, Brå (2012), nr 15. *Återfall i brott, Mönster i risken för återfall Bland lagförda personer*. S. 71-73.

http://www.bra.se/download/18.22a7170813a0d141d2180005771/1363940057158/2012_15_Aterfall_i_brott.pdf Hämtad februari 2014

Egidius, H. (2014). Psykologiguiden

<http://www.psykologiguiden.se/www/pages/?Lookup=interpersonell> Hämtad maj 2012

FOKUS 07. En analys av ungas hälsa och utsatthet.

<http://www.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/4028e595169f7e9601169f7f0476002/Fokus07.pdf>. Hämtad maj 2012

Hallén, A & Färdig, P. FOU (2006) *Att bemästra missbruk hos ungdomar*. Ungdomsteamet Mini Marias öppenvård för ungdomar och familjer. S.71

http://www.grkom.se/download/18.321cab641444b0baa78813/1394026432762/2006_att_bemastra_missbruk.pdf Hämtad februari 2014

Hansen, D.m. Larson, R, W & Dwarkin, J.B. (2003). *What Adolescents Learn in Organized Youth Activities: A Survey of Self-Reported Developmental Experiences*. Journal of Research on Adolescence (Blackwell Publishing Limited), Mar2003, Vol. 13 Issue 1, p25-55 <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1532-7795.1301006/full> Hämtad April 2012

Jegermalm, M & Sundh, K (2005) *Social mobilisering i frivillig regi. En studie av Svenska Röda Korsets arbete med lokala utsatthets- och kapacitetsstudier*. Sköndals instituts arbetsrapportsserie nr 36.S, 17-20. <http://esh.diva.portal.org/smash/get/diva2:360007/FULLTEXT01.pdf> Hämtad februari 2014

Kriminellas revansch i Samhällets ungdomsförbund. (2012). *Villkor och stadgar för Unga KRIS* <https://ungakris.st/sidor/villkor.aspx> Hämtad maj 2012

Kriminellas revansch i Samhällets ungdomsförbund. (2009). *Villkor & stadgan för Unga KRIS*. <http://www.ungakris.se/?p=08> Hämtad maj 2012

Lalander, Ph. (2010). *Unga kriminella eller bara annorlunda bakgrund? Gemenskap, identitetsutveckling och integration inom Unga KRIS*.

http://www.arvsfonden.se/upload/utvarderingar/unga_kris_annorlunda_bakgrund.pdf

Skärner, A. (2009). Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS). *Missbruk och behandling, gamla problem, nya lösningar? Skilda Världar, Missbruksbehandling ur ett relations- och nätverksperspektiv*. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL

Socialstyrelsen, s. 66-70 <http://www.forte.se/upload/dokument/publiktioner/pdf/missbruk.pdf> Hämtad februari 2014

Socialstyrelsen. (2012).

http://www.socialstyrelsen.se/evidensbaseradpraktik/sokimetodguidenforsocialtarbete/ett_nytt_vagval Hämtad maj 2012

Stadgar för kriminellas revansch i samhället. (2009). *RIKSKRIS*.

http://www.kris.a.se/pdf/RIKSKRIS_Stadgar_20090529-6.pdf Hämtad maj 2012

Tolvstegsprogrammet, Bergslagens behandlingshem

<http://www.dennicketorp.se/behandlingar/tolvstegsprogrammet/> Hämtad maj 2012

Ungdomsstyrelsen.(2007:14.) *Unga, civilsamhälle och välfärd*.

http://www.mucof.se/sites/default/files/publikationer_uploads/fokus_07.pdf Hämtad mars 2014

- Ungdomsstyrelsen. (2008:7). *Konsten att bry sig om. Föreningslivets betydelse för unga, kommunerna och staten.* http://www.mucf.se/sites/default/files/publikationer_uploads/konsten-att-bry-sig.pdf Hämtad februari 2014
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning.* http://www.lincs.gu.se/digitalAssets/1268/1268494_forskningsetiska_principer_2002.pdf Hämtad maj 2012
- Vetenskapsrådet. (2005). *Vad är god forskningssed - Synpunkter, riktlinjer och exempel* <http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000334> Hämtad maj 2012
- Vetenskapsrådet. (2011). *God forskningssed* <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> Hämtad maj 2012

Bilaga 1

Intervjuguide

1- Tiden före Unga KRIS

Hur såg ditt liv ut innan du gick med i Unga KRIS?

Kände du till att UK fanns?

Ja – hur fick du reda på att Unga KRIS fanns?

Ja – När fick du reda på att Unga KRIS fanns?

Ja – Hur kom det sig att du inte gick med då?

Ja – Beskriv vad som fick dig att ta steget?

Nej – Hur fick du reda på att Unga KRIS fanns?

Nej – När fick du reda på att Unga KRIS fanns?

Nej – Vad var det första du tänkte om Unga KRIS?

Nej – Beskriv vad som fick dig att ta steget?

2- Tiden i Unga KRIS

Kan du berätta om första gången/första mötet hos Unga KRIS?

Hur kändes det att stå utanför dörren, precis innan?

Hur var människorna som du mötte första gången hos Unga KRIS?

Vad tänkte du om dem?

Vad pratade ni om?

Hur kändes det?

När du gick därifrån första gången, när dörren slog igen, vad hände?

Beskriv vad och hur du tänkte om mötet med Unga KRIS?

Vad kändes bra eller mindre bra?

Vad var det som fick dig att komma tillbaka en andra gång?

3- Funktion, Betydelse & roller

Vilken betydelse tror du Unga KRIS har för medlemmarna?

Varför är det så?

Kan betydelsen vara olika för olika medlemmar?

Hur tänker du kring det?

Vilken betydelse har Unga KRIS för dig?

Har det alltid varit så?

Kan du beskriva någon gång då du känt motsatsen?

Hur kommer det sig att du kände så?

Vilka funktioner fyller UK för medlemmarna?

Vad gör man på Unga KRIS?

Hur beskriver man Unga KRIS för någon som inte vet något?

Hur förklarar man varför det är viktigt att gå med i Unga KRIS?

Vilken eller vilka funktioner fyller Unga KRIS för dig?

Kan du berätta lite om det?

Hur ofta kommer du hit?

Kan det hända att du får förhinder?

Hur gör du då? (Kommer hit ändå)

4- Finns det olika roller på Unga KRIS?

Vad har du för roll på Unga KRIS?

Hur känns det när du har den här rollen?

När du går in i rollen som (...) vad är viktigast då?

Deltar du i någon aktivitet här på Unga KRIS?

Vilka känslor upplever du under aktiviteter? (Exempelvis, gemenskap, delaktighet, sociala utveckling med andra etc.?)

Kan du ange några personliga egenskaper som du utvecklar/ har utvecklat under aktiviteter?

Kan du beskriva förändringarna som har skett som du kan identifiera?

5- Normer & värderingar

Berätta lite om UK regler; Har ni några regler i Unga KRIS?

Vilka är dem?

Varför är de viktiga?

Finns det osynliga regler? vilka är dem?

Har det hänt att någon bryter mot reglarna? Vad händer då? (Mer specifik; Kan du beskriva en situation då en medlem bryter mot reglarna? Hur agerar Unga KRIS då?

Kan du beskriva en situation då en medlem hoppar av?

Hur agerar Unga KRIS då?

Vad tänker du kring det att någon bryter mot regler? Har du brutit mot normerna?

Vad hände då?

6- Unga KRIS symbol: (ex Unga KRIS -märke på kläderna)

Den här symbolen som ni har, vad tänker du på/ och hur känner du när du ser symbolen? Och när du bär jackan som står namnet Unga KRIS på, hur känns det?

7- Finns det något som du skulle vilja prata om och som vi inte tagit upp? Vill du lägga till något?

Bilaga 2

Samtyckesbrev- enskild intervju

Studieansvarig skola: Ersta Sköndal högskola (ESH)

Student 1: Shabbo khalighi

Mail: xxxx

Mobil: xxxx

Student 2: Daria Abdulrahman

Mail: xxxx

Mobil: xxxx

Nivå: D-uppsats, Magisternivå

Vi, Shabbo Khalighi och Daria Abdulrahman, studerar vid Ersta Sköndal högskola. Vi är intresserade av att få möjlighet att träffa Dig och samtidigt få Din tillåtelse att få göra en inspelad intervju som berör frågor om Unga KRIS.

Din erfarenhet och Din kunskap är mycket viktig och intressant och har ett stort värde för vårt arbete. Resultatet av intervjun kommer vi att använda i vårt examensarbete, en magisteruppsats. Efter att examensarbetet är klart, kommer allt intervjumaterial att förstöras. Din medverkan är självklart frivillig och Du kan när som helst avbryta din medverkan eller avstå från att svara på frågorna. Ditt namn kommer att anonymiseras i arbetet genom att det byts ut mot ett annat namn, eller ett könsneutralt namn, eller en kod.

Materialet från intervjun kommer att förvaras på en säker plats som endast vi förfogar över. Efter det att uppsatsen är godkänd kommer vi att förstöra all material som vi har tagit del av under intervjun. Materialet kommer att användas inom ramen för D-uppsatsskrivande vid Ersta Sköndal högskola, och inte i något annat syfte.

Härmed vill vi även be om lov att få använda inspelningsinstrument under intervjun.

Anledningen till att vi önskar spela in intervjun är dels för att kunna ägna all uppmärksamhet på samtalet och dels för att kunna lyssna till materialet för att kunna bearbeta och sammanställa materialet för att sedan kunna använda dem i vår studie.

Vi ser fram emot att kunna få kontakta Dig även efter intervjun om uppstår några oklarheter.

Samtycke till genomförande av intervjun

Jag ger härmed Daria Abdulrahman och Shabbo Khalighi, studerande vid Ersta Sköndal Högskola, mitt samtycke till att delta i en intervju som kommer att spelas in. Jag är medveten om att jag när som helst kan avbryta min medverkan eller avstå att svara på frågor och att mitt namn kommer att anonymiseras genom att få en kod i det fortsatta uppsatsarbetet.

.....

Underskrift

Datum

Kontakta gärna oss om du har några frågor när det gäller både intervjun och materialet

Vänligen/Shabbo Khalighi och Daria Abdulrahman